

Tečaj XXXVI.

Srpanj 1912.

Broj 7.

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izdaje

Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uredjuje
BOGOSLAV KOSOVIĆ

Izlazi svakog mjeseca.

ZAGREB 1912.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

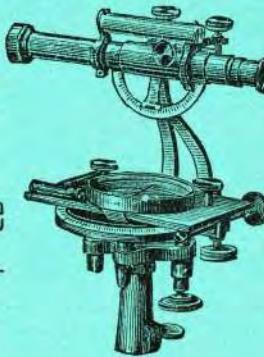
c. kr. dvorski mehaničar

Beč, V. Hartmannsgasse 5.

Izradjuje podjamstvom izvrstne izrade i točne rektifikacije

Bousolne strojeve
sa optičkom distanzmjerom.

Mjerače stolove. Perspektiv ravnala.

Letve za nivelliranje. Šumarske bousole.

Promjerke

iz željeza i drva.

Mjeračke vrpce

iz platna ili ocvjela.

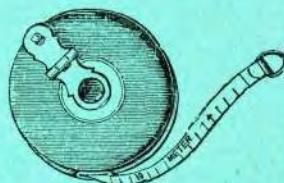
Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenosa, crtala kao i sve vrsti matematičkih strojeva i mjerila.

Ilustrovani cjenici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha
svih vrsti mjeračkih
strojeva i pomagala.

ŠUMARSKI LIST

Preplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznosi za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove 1. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. liste K 4 u ime preplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari budava. Pojedini broj »Šum. lista« stoji 1 K. Članarinu i preplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglašenje: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K; četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Gospodarska osnova za šumu z. z. Draganić.

Piše Mirko Puk, kr. žup. šum. nadzornik.
(Nastavak.)

Oslon na teoriju.

Preostaje mi sada osvrnuti se jošte na jednu tvrdnju gospodina nadzornika Dojkovića, naime na tvrdnju, da se on, odlučivši se na redoviti prebirni sijek, oslanja na teoriju.

On doslovce kaže: „Da međutim moj način uređenja Draganićkoga luga i s teoretičke strane podkrijepim, molim neka mi je dozvoljeno, da ovdje podsjetim na ono, što u pogledu što ranijega postignuća normalnog stanja, koje se mora smatrati poglavitim ciljem uredjenja šuma, koje su onakove uporabne pravne naravi, kao što je Draganićki lug, nauča na bečkoj visokoj školi profesor A. vitez Guttenberg.

Na strani 112. svog djela »Forstbetriebseinrichtung« Beč 1903., piše on glede uzpostave normalnog prirasta, kano sredstva za postignuće normalnog stanja šume slijedeće:

»Der Herstellung des normalen Zuwachsese, beziehungsweise der möglichsten Hebung und Pflege desselben gebührt schon wegen seines direkten Einflusses auf den Ertrag und Rentabilität die grösste Beachtung: dieselbe erfolgt:

a) durch Anbau der Blössen und zwar mit jenen Holzarten, welche den besten Ertrag versprechen; (To sam predložio u ogojnem predlogu a naročito hrastove, jasenove i brestove biljke).

b) durch baldigen Abtrieb schlecht bestockter und zuwachsärmer Bestände (Predložio sam — veli g. Dojković — 40-godišnju* ophodnjicu, da se to čas prije provede ter unutar iste, da se posijeku samo najdeblji hrasti, dočim se tanji mлади imaju čuvati).

c) durch Bevorzugung solcher Betriebsformen, welche einen grösseren Massen- oder Wert-Zuwachs gewähren (Femelschlagbetrieb gegen Kahlschlag, Ueberhaltsbetrieb u. s. w.)».

Za Draganićki lug odabrao sam uredno prebirni sijek za drvu i drugu ophodnjicu, pa sam i tu teoriju posluhnuo.

Tko će nakon 80 godina i kako urediti Draganićki lug, to se može mirne duše prepustiti tadanjim šumarima i ovlaštenicima tadanje generacije.

Ovako gospodin Dojković, a sada da vidimo u čemu i u koliko sluša g. Dojković teoriju profesora A. viteza Guttenberga i u koliko je po g. Dojkoviću odabrani redoviti prebirni sijek vrstan ili vrstniji intencijama i teoriji gospodina profesora Guttenberga bolje i uspješnije udovoljavati, nego ostali načini uredjenja šuma kao što je čista sječa oplodna sječa i t. d.

Ad a). Gospodin Dojković veli: »Da međutim moj način uredjenja (redoviti prebirni sijek) Draganićkoga luga i s teoretičke strane podkrijepim neka mi bude dozvoljeno, da ovdje podsjetim na ono, što u pogledu što ranijega postignuća normalnog stanja šume veli profesor Guttenberg, a gospodin Guttenberg u tom pogledu po citatu g. Dojkovića pod točkom a) kaže:

Die Herstellung, Hebung und Pflege des normalen Zuwachses erfolgt durch Anbau der Blössen und zwar mit jenen Holzarten, welche den besten Ertrag versprechen.

Gospodin Dojković na to zbilja predlaže za pošumljenje čistina najbolje i najvrstnije vrsti drveća hrast, jasen, brijest, pa onda na temelju toga svog predloga dolazi do zaključka, da je njegov način uredjenja, redoviti prebirni sijek, s teoretičke strane opravdan. dapače nuždan.

* Kasnije je odabrao 22-god. obhodnjicu.

Pitam ja u kakovom je savezu umjetno pošumljivanje čistina i izbor vrsti drveća sa redovitim prebirnim sijekom?

Je li redoviti prebirni sijek podupire i potpomaže umjetno pošumljivanje ili je potreban, pri izboru vrsti drveća?

Ja ne nalazim ovdje nikakova saveza i ništa zajedničkoga.

Umjetno pošumljivanje čistina može se obaviti istim uspjehom i istom brzinom, da li postoji ili ne postoji prebirni sijek ili uopće još kakva god sječa. Način sječe niti što ovdje pomaže, a niti odmaže, vrst sječe je posve irrelevantna.

Medjutim kako g. Dojković u svrhu što skorijega polučenja normalnoga prirasta s jedne strane predlaže pošumljivanje čistina sa najvrstnijim vrstima drveća (hrast, brijest, jasen), tako on s druge strane ustaje sam proti tom svomu predlogu prepuštajući grab, koj je pomiješan sa hrastom, jedna od najboljih i najvrstnijih i najplemenitijih vrsti šumskoga drveća, pustoj samovolji ovlaštenika, koji ga nemilice sijeku i harače.

Pitam: U čem, gdje i kako g. Dojković ovdje slijedi savjete gospodina profesora Guttenberga?

Je li je vrijedno za jedan redoviti prebirni sijek, koji samo štetu donaša, žrtvovati čitave grabove sastojine?

Ad b) Profesor Guttenberg traži u svrhu polučenja normalnog prirasta, što bržu sječu i ponovno pošumljenje svih sastojina sa slabim obrastom i slabim prirastom.

G. Dojković obećaje to učiniti najbrže i najshodnije uz porabu redovitoga prebirnoga sijeka sa 40-godišnjom ophodnjicom vadeći pojedinu deblja (starija), a ostavljajući tanja (mladja) stabla. Ja to poričem i tvrdim, da on tomu zahtjevu nije kadar uz porabu redovitoga prebirnoga sijeka sa 40-godišnjom op-hodnjicom udovoljiti, niti potpuno, a niti od jedared već samo sa poluuspjehom na obroke, niti odma, a niti tečajem prve op-hodnjice, već u najpovoljnijem slučaju istom na početku druge ophodnjice, a u redovitim prilikama tek nakon 80 do 120 godina, pa gotovo ne može on tomu zahtjevu uz prebirni sijek bolje i brže udovoljiti nego uz porabu čistoga ili oplodnoga sijeka, pa bila ophodnja kod potonjih dviju vrsti sječe i 120

ili 160 godina. Ja sam tvrdio, i tvrdim: Gospodin Dojković ne može zahtjevu gosp. profesora Guttenberga glede sječe i pošumljenja sastojina sa slabim prirastom i slabim obrastom potpuno i na jedan put udovoljiti, već mora to činiti na obroke, jer po načelima redovitoga prebirnoga sijeka ne može on sjeći svu sastojinu, već samo pojedina stabla ili pojedine debljinske razrede izvjestne debljine i izvjestne uporabivosti. Taj sječivi i debljinski razred ustanovio je g. Dojković sa 56 cm. i veće debljine. On može dakle pri prvoj sjeći posjeći samo stabla, koja su jača od 56 centimetara, dočim će slabija morati ostaviti za sječu u drugoj ophodnjici.

Kod druge sječe moći će opet pобрati samo stabla, koja su jača. Gospodin Dojković napokon pogotovo ne može uz porabu prebirnoga sijeka prije i brže udovoljiti zahtjevu glede pospješenja normalnoga prirasta na slabo obraslim sastojinama i sastojinama sa slabim prirastom, nego li uz porabu čistoga ili oplodnoga sijeka.

Jer dok za brzo i posvemašnje ostranjenje sastojina sa slabim obrastom i prirastom te za njihovo ponovno pošumljenje treba uz prebirni sijek u najboljem slučaju barem 40 godina, to se ove sastojine mogu uz porabu čistoga i oplodnoga sijeka posjeći u jednoj do najviše 10 godina.

Naročito se to može učiniti uz porabu čistoga sijeka samo ako mu se ne protive obziri redovitoga etata.

Kod oplodnoga sijeka traje takva sječa malo dulje, nu svakako ne duže, nego to traže obziri naravnog pošumljenja i obziri redovitog etata, dakle ne duže od 5—10 godina.

Naročito u draganičkoj šumi mogla bi se sječa i ponovno pošumljenje sastojina sa slabim obrastom i prirastom već u 5—6 ili najviše 10 godina provesti, jer sastojina sa slabim prirastom ima malo a slabo obraslih sastojina. Ako i imade puno i sa ogromnom površinom, to na njima ali ne ima puno drva.

Kod redovitoga prebirnoga sijeka pako, ako se obziri redovitoga etata posve s vida puste, te ni inače ne ima zaprijeka

ipak se ne može potpuna sječa takovih rijedkih i mršavih sastojina na jedan put obaviti, jer se to protivi principu redovitog prebirnog sijeka, već u najpovoljnijem slučaju na 2 put dakle u najpovoljnijem slučaju kroz vrijeme od 40 godina.

Što je dakle tu povoljnije i uspješnije? Je li redoviti prebirni sijek, koji u najpovoljnijem slučaju traje 40, a u redovitim prilikama 80—120 godina, ili čisti i oplodni sijek, koji traje samo 5—6 ili najviše 10 godina?

Nu reći će g. Dojković u takovim iznimnim slučajevima, kano što je to kod sječe slabo obraslih i slabo prirašćujućih sastojina, može se praviti i iznimka, pa mjesto redovitoga prebirnoga sijeka upotrebiti čisti i oplodni sijek.

Dozvoljavam, ali čemu onda hvale i hvalisanja te prekomjerno isticanja prednosti prebirnoga sijeka naročito ondje, gdje ih neima?

Čemu izticanje g. Dojkovića da se je pri izboru načina sječe držao teorije i zasada profesora Guttenberga, kada to ne stoji i ne odgovara istini?

Konačno spominjem, da je tvrdnja g. Dojkovića glede sječe slaboobraslih i slabo prirašćujućih sastojina samo na papiru, jer mi je poznato da on u praksi radi protivno.

On siječe u najboljim i najskupocjenijim i većinom u najbolje obraslim sastojinama i to opet najljepša i najskupocjenija stabla, te stabla sa najboljim prirastom, a ostavlja uz malu iznimku — najloše obraštene sastojine i sastojine sa slabim prirastom netaknute. On vodi sječu na najudaljenijim točkama draganičke šume, a tud je šuma najgušća i najbolja (jer je šuma bila prije regulacije potoka tude najnepristupnija i najdalja, pa su šumske štete bile redje, nego u najbližim djelovima), a ostavlja netaknuto šumu što je bliža k selu, ma da je vrlo rijedko obraštena.

Pitam sada, gdje, kako i u čem sluša g. Dojković teoriju profesora Guttenberga?

Da li tim, što uvadja redoviti prebirni sijek sa 40-godišnjom ophodnjicom? Ili tim, što predlaže čim bržu sječu uz prebirni sijek?

Da li tim, što siječe u najboljim sastojinama najbolja i naj-skupocjenija, a ostavlja tanja i kržljava stabla?

Da li u tom, što ostavlja velike prazne prostore oko i blizu sela netaknute i čuva ih za budućnost?

I zaista g. Dojković ništa nečini od toga što preporuča. On ne slijedi savjete prof. Guttenberga, on radi protivno.

U ostalom njegovim se redovitim prebirnim sijekom u opće ne može udovoljiti zahtjevu profesora Guttenberga glede pot-pune i što brže sječe, te ponovnog pošumljenja rijedkih i slabo prirašćujućih sastojina, pa s toga on i ne može slušati teoriju Guttenberga, a niti s njom podkrijepiti način svoga uredjenja.

Ad c). Normalni prirast se napokon pospješuje po profesoru Guttenbergu takovim načinom gospodarenja, kojim se diže i povećava drvni ili vrijednostni prirast (Guttenberg veli: Durch Bevorzugung solcher Betriebsformen, die einen grösseren Massen- oder Wertzuwachs gewähren: z. B. Femelschlag gegen Kahlschlag. Ueberhaltsbetrieb u. s. w.).

Što hoće da kaže g. Dojković navodom ovoga citata iz Guttenbergovog uredjenja šuma, teško je razumjeti.

Profesor Guttenberg po ovom citatu daje prednost tako zvanom Femelschlagbetriebu ili po hrvatski »oplodnoj sjeći«, a g. Dojković to navadja i ističe kano prednost redovitoga prebir-noga sijeka, aplicira dakle na redoviti prebirni sijek ono, što pripada oplodnoj sjeći (Femelschlagbetrieb = Plentereschlagbetrieb) očito dakle zamjenjuje oplodnu sjeću »Femelschlagbetrieb« sa redovitim prebirnim sijekom (Geregelter Plenterieb oder gere-gelter Femelbetrieb).

A pošto ta zamjena stoji, jer se oplodna sječa, koja se sastoјi iz tri stupnja sjeće: 1. pripravne sjeće (Vorbereitungshieb), 2. oplodnog sijeka (Samenschlag), 3. progalne sjeće (Auslichtunschlag) od koje se zadnji stadij opet zove dovršni sijek (Abtriebschlag), zove po njemački Femel- ili Plenter-schlagbetrieb (Vidi Waldbau i dr. Carl Heyer str. 259. §. 58. točka 2. §. 60. toč. 5., §. 62., 63., §. 81. B. b.) to ona pred-nost, koju profesor Guttenberg daje t. z. Plenter- ili Femel-

schlagbetriebu, neide redoviti prebirni sijek i nepripada redovitom prebirnom sijeku, nego oplodnoj sjeći.

Po Guttenbergu se dakle preporuča u svrhu polučenja normalnoga prirasta oplodna sječa, t. j. onaj način sječe, što ga ja zagovaram, a ne redoviti prebirni sijek, za koga g. Dojković pledira.

Tim dakle dokazano je protivno od onoga, što je g. Dojković želio dokazati dokazano je, da se njegov način sječe ne preporuča.

P a r a l e l a
izmedju redovitog prebirnog, te oplodnog sijeka kod
draganičke šume.

Redoviti prebirni sijek	Oplodni sijek
1. Redovitim prebirnim sijekom se iz reda stvara nered, a gdje već sada postoji, još se većma potencira. Iz hrastovih sastojina od velike tehničke, a mnogo milijuna vrijednosti, nastati će tečajem predloženih četiriju ophodnjica bezvrijedna masa te prava rugoba od šume. Sadanja šuma će se u pravom smislu riječi parcelirati na bezbroj malih parcela najnepravilnijega oblika i tim stvoriti parcele u parcelama, debljinski i dobni razredi u dobnim razredima i to će se sve tako mno-gostručno i naglo izmjenjivati, da će šuma izgledati kano da je nebrojeno puta nastrandala od snjegoloma i medljike ili ine kakove nepogode.	1. Normalne prilike se ustaljuju, a abnormalne sve više sredjuju u normalne. Pomalo se uspostavlja normalni prirast i obrast te normalna veličina dobnih razreda po plohi i razdjeljenju. Iz neredovitog gospodarstva stvara se redovito.
2. Kod redovitoga prebirnoga sijeka se povećanjem radnih i	2. Kod oplodnoga sijeka se taj trošak prištedjuje

Redoviti prebirni sijek

Oplodni sijek

nadzornih sila kako kod kulturnih radnja, tako i pri sjeći silno poskupljuju godišnji troškovi.

Samo višak troškova za radnike i nadzor iznosi kroz predložene 4 ophodnjice, dakle kroz 68 godina, svotu od 486.574 krune.

3. Redovitim prebirnim sijekom se pri obaranju starih stabala nanaša mladim sastojinama ogromna šteta, a ne manja pravljenjem i prosijecanjem puteva do starih stabala kroz mlade sastojine, jer se inače ne može do takovih starih stabala doći.

Uzmimo sada u obzir samo sjeću od 197.000 stabala, koja će se tečajem 4. ophodnjice ili kašnje posjeći i pretpostavimo, da njihova medjusobna udaljenost i ona od prosjeka do njih iznosi samo 20 m, prem će biti stabala, koja će medjusobno, pa i od prosjeka biti udaljena i 400 m, jer stranice odjela iznose 800 do 1000 m; uzmimo nadalje da širina prosjeći se imajućeg puta iznosi 2 m, te da na 2□ m stoji po 1 stabalce, to će sveukupna dužina svih prosjeći se imajućih puteva činiti $197.000 \times 20 = 3,940.000$ met. ili 7,880.000 četv. m. Na tom prostoru stajati će 3,940.000 stabalaca. Uz štetu samo od 10 f. po stablu i stabalca, koja će se za put

3. Kod oplodnoga sijeka takove stete neima, jer niti se sjeća pojedinih starih stabala obavlja u mladim sastojinama, a niti treba do pojedinih starijih na sjeću dolazećih stabala praviti puta, pošto se kroz kratko vrijeme od 5—6 godina sva ploha 5-godišnje sjećine posiječe.

Redoviti prebirni sijek	Oplođni sijek
posjeći, imati ćemo štetu od $3,940,000 \times 0\cdot1 = 394,000$. K.	
Tu nisu uračunana stabla, koja će se sjećom starih stabala po- lomiti. Ako uzmemo, da 1 staro stablo polomi samo 1 stabalce ili srednje stablo, a da to vrijedi samo 40 filira to će šteta kod $197,000$ stabala iznositi $197,000$ $\times 0\cdot4 = 78,800$ K.	
Sveukupna šteta dakle biti će najmanje $394,000$ K + $78,800$ K = 472,000 K.	
4. Troškovi ogradjivanja šum- skih vrtića ili bezbrojnih i naj- nepravilnijih parcelica stajati će bez ogradnog materijala i bez kamata na kamate 10,301.928 K, a sa kamatima na kamate 59,798.952 krune ali bez vrijed- nosti ogradnog materijala.	4. Troškovi ošamčivanja kod oplodnoga sijeka iznositi će na godinu $1593 \times 0\cdot40 =$ = 637·2 K, a na sve četiri ophodnjice $637\cdot2 \times 88 =$ = 56,0073·6 K. Računamo li za čišćenje isto toliko, to će sveukupni troškovi iznositi 2 put toliko t j. 112.147·2 K, nu sav taj trošak se obilno naplaćuje tim, što se tim šam- cevima: 1) šuma kanalizira, a 2) sa izbačenom zemljom prosjeci poprave u valjane iz- vozne puteve.
Uz 4 ophodnjice svaka od 22 godine iznositi će ukupna dužina svih ograda 49.006.248 metara ili 40.006·248 kilometara, a tre- bati će za nju 12,303.360 kola trnja i 230,688.000 komada kol- aca. Kad bi se umjesto ogradji- vanja trnjem i koljem htjeli šumski vrtići ošamčivati, sva bi se šuma izprerovala, te se kroz nju nigdje s kolima nebi moglo prolaziti, a voda se ipak iz šume nebi mogla odvesti, pošto se šam- cevi naokolo parcelica u sebe vraćaju.	Dakle obšamčivanje branje- vina prema tome nestoji ništa.

Redoviti prebirni sijek	Oplodni sijek
5. Godišnji kulturni troškovi iznose kod redovitoga prebirnoga sijeka u draganičkoj šumi ako se upotrebi sadnja biljaka, 7625·25 K, a višak troškova nad troškovima oplodnoga sijeka 7647·40 K, dočim će taj višak kroz sve četiri ophodnjice ili kroz 38 godina s kamatima na kamate narasti do visine od 5,763.718 krune.	5. Kod oplodnoga sijeka se do $\frac{9}{10}$ površine pošumljuje naravnim načinom, a samo oko $\frac{1}{10}$ umjetnim načinom, a ta $\frac{1}{10}$ površine stajati će uz sadnju žira samo 77·85 K, prema troškovima redovitog prebir. sijeka sa 7.625·25 na 1 godinu.
6. Pretrgavanjem sklopa sada lijepo sklopljenih hrastovih sastojina nanijeti će se zem. zajednici Draganić kroz sve četiri ophodnjice, dakle kroz 88 godina šteta od minimalno 587.292 K, koja ali može doseći i 2,254.527 K, ili poprečno 1.420.909 K.	6. Kod oplodnoga sijeka takove štete neima.
7. Ostavljanjem ili sačuvanjem od 197 000 komada mlađih 20 do 60 godina starih hrastovih stabala, stojećih osamice ili u posve rijetkom sklopu, do uporabne debljine od 60 cm oštetiti će se z. zajednica Draganić za 7,799.230 kruna.	7. Kod oplodnoga sijeka takove štete neima, a niti može nastati.
8. Ako se po gospodarstvenoj osnovi, koju izradjuje g. Dojković bude htjela uživati žirovina i paša, to će ta žirovina i paša zem. zajednicu kroz 4 ophodnjice stajati 10,301.928 K u gotovom i to bez kamata, a s kamatima na kamate 59,798,952 krune.	8. Kod oplodnoga sijeka toga troška neima, pošto se zaštitni šamcevi isplaćuju sami od sebe time, što služe kano odvodni kanali te jer služe i za popravak puteva na prosjecima. Uz ovu veliku prišteđnju troškova ipak će se kod oplodnoga

Redoviti prebirni sijek	Oplodni sijek
ako se ograda bude gradila iz trnja i kolja, koje će se iz vlastite šume bezplatno moći dobavljati. U protivnom slučaju stojati će za 15,522.432 K više. (Vidi str. 203.)	sijeka moći bolje i razložnije uživati i paša i žirovina nego kod redovitoga prebirnoga sijeka, pošto će na % cjelokupne šumske površine u velikim neprekidnim kompleksima biti vazda otvorena i paša i žirovina.
Bude li se pako ograda pravila stupovima i žicom (drotom) stajati će 17,748.075 K bez kamata, a s kamatima na kamate barem 5 puta toliko. Usprkos toj velikoj novčanoj žrtvi ipak se za pravo ne će moći uživati niti paša, a niti žirovina, jer će šuma kroz mnogobrojne branjevine biti pretrgana na veće ili manje komade i komadiće.	
9. Pri sadanjem stanju dragničke šume i pri načinu sječe, koji se hoće za tu šumu uvesti, vazda će padati množina žira i biti će ga vazda manje nego li pri oplodnom sijeku, jer se sijeku samo najjača i najrodnija stabla.	9. Kod oplodnoga sijeka pokazati će se naprama redovitomu prebirnomu sijeku isto toliki dobitak.
Taj gubitak iznosiće kroz sve četiri ophodnjice 23.328·8 hl. ili 233.288 K. (Vidi str. 215.).	
10. Redoviti prebirni sijek dozvoljen je u smislu naredbe kr. zem. vlade od 23./4. 1903. broj 23.152 o sastavku gospodarstvenih osnova samo u stanovitim slučajevima, gdje se drugi način gospodarenja uporabiti ne može n. pr. kod vrlo	10. Oplodni sijek je za sve šume i u svim prilikama uporabiv, dapače i za same zaštitne šume, valja samo vrijeme naravnog naplodjivanja prema potrebi i odnosnim prilikama povisiti tako, da se tlo naranjim načinom potpunoma

Redoviti prebirni sijek	Oplodni sijek
<p>neznatnih šumskih površina, затим kod šuma zaštitnih kad nastanu slučajevi §§ 6. i 7. općeg šumskog zakona. Uporaba redovitog prebirnog sijeka, kano nešodnog i najnespretnijeg šum. gospodarenja je za šume u ravniči, po gotovo pako za lijepo sklopljene hrastove šume od velike tehničke vrijednosti, bezuvjetno isključena.</p>	<p>naplodi, a biljke tako ponarastu, da su vrstne tlu pružiti potrebnu zaštitu.</p>
<p>11. Kod redovitoga prebirnoga sijeka ne može se uz nikoju ophodnjicu paša i žirovina uživati tako pravilno, nesmetano, te u tolikoj mjeri i opsegu kano kod oplodne sječe, a jošte manje raditi razložno i pravilno šum. gospodarstvo radi neizmjerne rasjecjepkanosti debljinskih razreda; a povrh svega toga biti će taj način gospodarenja skopčan sa neizmjernim gubitkom vremena, ogromnom štetom pri sjeći, kod pretrgavanja sklopa, ostavljanja pojedinih na samo stojećih stabala i napokon sa bezkrajnim novčanim žrtvama, kojih zem. zajednica nikada i pod nikojim uvjetima podnijeti ne može.</p>	<p>11. Kod oplodnoga sijeka biti će uz ophodnju od 160 godina u izobilju i žirovine i paše.</p>
<p>12. Redovitim prebirnim sijekom ne može se nikada gojiti pomladak i mlade biljke tolikim uspjehom kano oplodnom sjećom, pošto je pomladak, mladićovina i mlađa sastojina počam</p>	<p>12. Kod oplodnoga sijeka, pošto su biljke po plohi i starosti razdijeljene, dakle na velikim površinama rastu biljke jednake starosti i jednakih dimenzija, ne mogu biti jedne</p>

Redoviti prebirni sijek	Oplodni sijek
<p>od najranije mladosti, pa do najskrajnje starosti pod zasjenom i pritiskom jačih i starijih pojedinih stabala te jačih i starijih sastojina. Sunce, zrak i svjetlost kano najmoćniji faktori i uspešnoga razvoja i napredka biljaka, neće imati skoro nikada pristupa k mlađim biljkama, jer će ove vazda stajati pod zasjenom na okolo stojećih starijih i većih stabala.</p>	<p>pod zasjenom i pritiskom drugih, starijih jačih i većih stabala, pošto takovih neima.</p>
<p>13. Kad redovitom prebirnom sijeku i nebi stajale na putu one mnogobrojne zaprijeke, koje sam naveo pod točkom 1—12, on bi već uslijed pripravnih radnja za sastavak godišnjih ogojnih predloga postao nemogućim i neprovedivim s razloga, što bi izmjera i urisavanje mnogobrojnih (1440) u najnepravilnijim figurama po šumi razštrkanih malenih, pošumiti se imajućih čistina zadavalo provadjaču gospodarstvene osnove toliko posla, da na druge važne šumsko - gospodarstvene poslove nebi ni dospio.</p>	<p>13. Taj posao kod oplodnoga sijeka može potrajati najviše 1 dan, a često samo i 1—2 sata.</p>
<p>14. Neprovedivost neredovitoga prebirnoga sijeka slijedi konačno i iz okolnosti, što bi se hrastovi, koji na sječu dolaze, imali prevršiti i okresavati, što je vrlo skupo i sa pogibelji života skončano.</p> <p>Sam gosp. sastavljač osnove nudjao je jednom zgodom radni-</p>	<p>14. Ta gospodarska mjera kod oplodnoga sijeka otpada.</p>

Redoviti prebirni sijek	Oplođni sijek
cima u Petrinji za okresavanje i prevršivanje 10 K po stablu i nitko nije htio taj pogibeljan posao preuzeti. Prema tomu bi troškovi samo toga posla na godinu iznašali $1440 \times 10 = 14.440$ kruna.	

Zaključak.

Iz ovoga kano i svega dosada navedenoga o neizmjernim troškovima ogradjivanja i sadnje, o silnom gubitku novca i vremena za sadnju i nadzor; o štetama kod sječe starih stabala, prosijecanja puteva, kod rastrgavanja sklopa sastojina, kod ostavljanja pojedinih sada jošte za sjeću nedoraslih tanjih stabala; o gubitku žirovine te neshodnosti uživanja paše, nepotito slijedi, da je redoviti prebirni sijek u opće neprovediv, te za šumoposjednika od neizmjerne štete, da upravo neizbjegiva propast, pak bude li se po njem uredila draganička šuma, pretrpiti će z. zajednica neizmjeru štetu, odnosno neće u opće biti u stanju namaknuti ove ogromne troškove.

Posljedicom toga biti će, da će se osnova provadjeti jednostrano t. j. samo će se sjeći, a ne će se ništa pošumljivati, kako je to bivalo do sada, pa uslijed toga će se šuma isharačiti i uništiti.

Da će tomu biti sibilja tako, slijedi već iz dosadanjih drvo-sječnih i ogojnih predloga, po kojima se samo markira, doznačuje, daje i razdaje, a predlaže se, da se pošumljuje bez i kakova reda i sistema samo ono, što se upravo hoće i što slučajno pod ruku dodje.

Kad bi se u Draganičkom lugu za pošumljivanje zaveo red onakav, kakav bi se prema po g. D. izabranom načinu uredjenja zavesti morao, izbili bi na površinu ogromni troškovi sadnje i još veći troškovi ogradjivanja, a time bi se i draganička gospodarska osnova još prije, nego počme pravo funkcionirati, pokazala neprovedivom.

A što onda? uzalud sav trošak i trud, gospodarska osnova morati će se iz nova sastavljati, a time će za z. z. Draganić nastati novi veliki trošak.

Svakomu praktičnomu šumaru je poznato, da se branjevine bez ogradjivanja od blaga sačuvati ne dadu, ako ono u šumu ide pak je svaka mudrolija izlišna, koja bi htjela makar kakovim doskočicama provesti pomladbu bez branjevina to jest, ako se ide sibilja za tim, da se šuma u istinu, a ne samo na papiru pomladi. Po metodi g. D. potrebno je zavesti u Drag. lugu ili neogradjene branjevine, a to bi značilo osućećenje pomladbe ili provesti pomladbu ogradjivanjem i time doći u konflikt sa z. zajednicom koja takove ogromne ogradne troškove neće htjeti ni moći dati.

Tim svršavam ovu svoju raspravu izjavljujući, da me prijenom sastavku nije vodio nikakav antagonizam proti g. D., meni je lebdila pred očima samo korist zemljištne zajednice Draganić, čije interese hoću da zaštitim i sačuvam od onih velikih gubitaka, koje će neminovno pretrpiti uslijed prebirnoga sijeka.

Meni je samo do toga, da na tu abnormalnost upozorim mjerodavne faktore; koji će glede odobrenja te osnove imati konačnu i odlučujuću riječ.

Mirko Puk.

Spuzaljka za drvo iz užeta od žice.

Napisao za „S. L.“ **A. Mahr**, nadšumar u Hohenbergu u Dol. Austriji.

Medju manje poznate naprave za odpremanje drva, a koje se naročito u Austro-Ugarskoj monarkiji rijedko kada rabe, spadaju spuzaljke iz užeta od žice.

Gdje se radi o tome, da se drvo dopremi sa takovih mjesta, sa kojih se ono ne može već ni drvenim žlebovima ni točilima ni kakovima drugima vrstima spuzaljka, radi poteškoća teraina dopremati, ondje je spuzaljka iz žičanog užeta još uvijek dobro došla. Takovi slučajevi nastupaju ondje, gdje postoji pogibelj, da bi se drvo odpremanjem na prije spomenutim spuzaljkama

moglo razbiti ili oštetiti, gdje se radi oštih kratkih zavoja dugačko drvo ne može odpremati na kolima sa visočina u dolinu, nadalje na onim mjestima, gdje se mora prelaziti preko provalija ili tijesnih dolina, te gdje se radi poteškoća teraina pećina, klisura ili radi velikih troškova ne mogu graditi putevi.

Prije nego se odlučimo za gradnju spuzaljke iz žicanog užeta, moramo u prvom redu ustanoviti, u kakovom omjeru stoje troškovi gradnje sa množinom drva, koje bi se imalo odpremati, t. j. da li će se dotičnom spuzaljkom sruštati toliko količina drva, da bi se u opće izplatilo postavljanje takove naprave. To je stvar računa, a razumije se samo po sebi, da je sa finansijskoga gledišta tim bolje, ako će biti više drva za odpremanje.

Od velike je važnosti izbor mesta, gdje će se ovakova spuzaljka dostaviti, jer kad bi se tom pogledu pogriješilo, mogli bi prema okolnostima nastati veliki uzaludni troškovi.

Svakako treba kod izbora mesta za smještanje spuzaljke u prvom redu dobro paziti, gdje će se smjestiti gornja postaja za utovarivanje i dolnja postaja za istovarivanje.

Pošto se naprava za spuzanje drva ne gradi obično samo za koji mjesec, nego se gradi za dulje vremena, to se skela za tovarenje mora postaviti na takovom mjestu, do kojega se može drvo najlaglijim načinom dopremati iz svih sjećina i odkuda se ono može odmah spuzaljkom sruštati u dolinu. Uz to mora biti ondje dosta veliki prostor za manipulaciju.

Ako u opće terain dopušta, najbolje je gornju postaju smjestiti na rubu obronka, odkuda se može pregledati cijela spuzaljka, kao i doljnja postaja za istovarivanje.

Skelu za istovarivanje najbolje je smjestiti na takovom mjestu u dolini, odkuda se spuzano drvo može lako dalje odpremati, dakle u blizini cesta ili šumskih željeznica ili ako je to moguće u neposrednoj blizini pilana ili drugih sličnih tvornica, koje se bave preradnjom drva. Dakako, da se i kod smještanja dolnje postaje mora na to paziti, da bude oko nje dosta prostora za manipulaciju, da se spuzano drvo može bez zapreke razvršćivati, natovarivati i odpremati.

Iz ovoga kratkog uvida opisati ćemo spuzaljku iz žicanog užeta, koja je postavljena u Hohenbergu u Dolnjoj Austriji.

Spuzaljka kod Hohenberga sastoji se iz tri žična užeta i to od jednoga (*T*), koji za pravo nosi teret (sl. I.), zatim od užeta, kojim se gore vraćaju prazne naprave, kojima je bilo pričvršćeno niz brdo spušteno drvo (*L*), te od pomičnog užeta ili konopa za zaustavljanje (*U*).

Uže *T*, koje nosi teret, te uže po kojem se vraćaju naprave za pričvršćivanje drva, privezani su vrlo čvrsto za panjeve iza drvenih skela gornje postaje za tovarenje (Slika I. i II.) Pomično uže za ustavljanje (*U*) je bez kraja, te se pomiče izmedju dva željezna kotača sa žljebovima *a* (sl. II.) od kojih je jedan učvršćen u drvenim skelama na gornjoj postaji za tovarenje, a drugi isto tako na dolnjoj postaji za istovaranje (Sl. III.).

Uže *T* koje nosi teret i na kojemu se odpremaju drva, imade promjer od 22 mm. Uže, kojim se vraćaju prazne naprave, koje služe za pričvršćivanje drva, kvake za pričvršćivanje kuseva, lanci, klanfe itd. imade promjer od 9 mm. Uže, koje se pomiče ili koje služi za ustavljanje (*U*) imade promjer od 12 mm, a služi za to da se pomoću njega regulira brzina, kojom se giblje teret na užetu *T* ili da se teret na kojem god mjestu zaustavi.

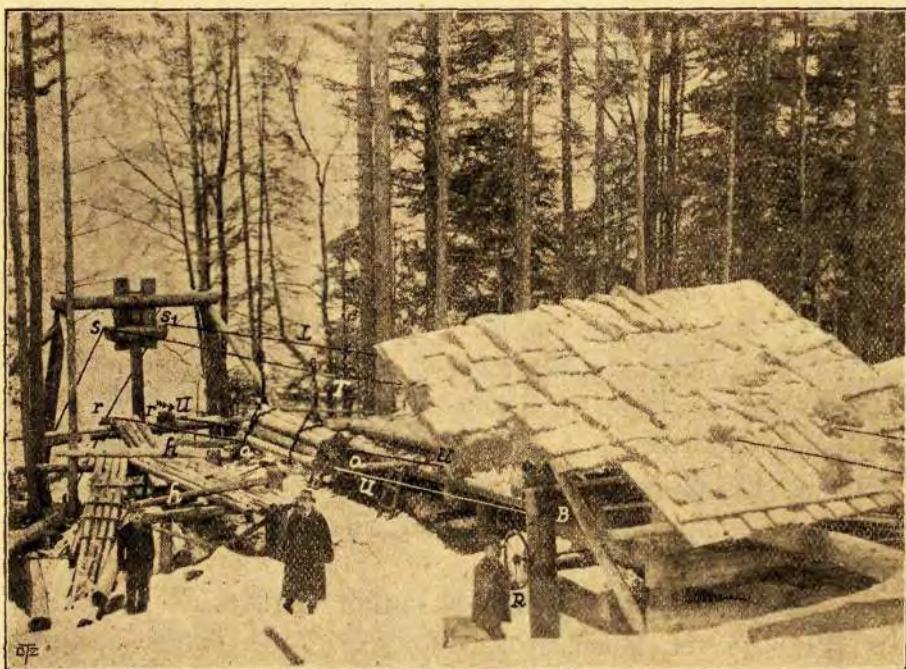
Užeta se napinju pomoću kolotura. Užeta *T* i *L* učvrste se, kako je već spomenuto, čvrsto iza gornje drvene skele za razne panjeve, te se polože na zemlju u smijeru prema dolnjoj postaji za istovaranje.

Užeta od žice *T* i *L* počivaju u žljebićima željeznih podloga, koje su opet vrlo dobro pričvršćene na drvenom poprečnom balvanu kod s i s₁ (Sl. I.). Uže *U* ide preko obih drvenih valjaka *r* (Sl. I.).

Kada se užeta postave svako na svoje pravo mjesto, onda se uže *T* na dolnjem kraju pričvrsti za koloture, i tako dugo nateže, dok nebude dovoljno napeto, što je obično vrlo dugotrajan posao. Doljni kraj užeta *T* namota se na drveni valjak

(Sl. III.). Moramo spomenuti da uže ne smije biti preveć nategnuto.

Kada je uže T konačno napeto, onda se na slični način nategne uže L i to tako, da dodje u istu visinu sa užetom T . To se lako postigne jer L imade mnogo manji profil, a prema tome je i znatno lagiji za natezanje. Prema tome su oba konačna uže T i L paralelna, a udaljenost obaju iznosi po prilici 2 metra.

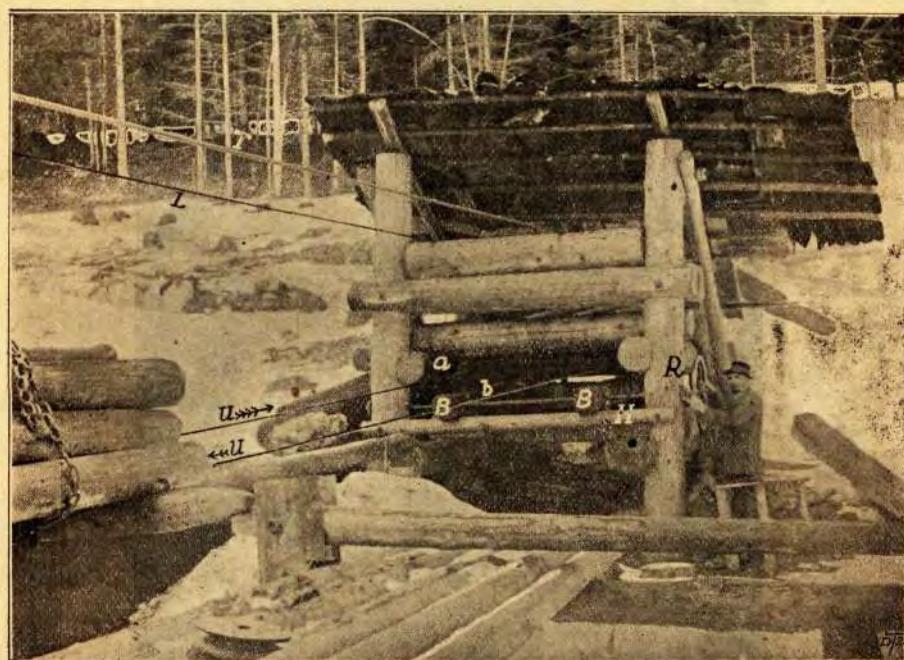
Slika I. Gornja postaja (straga).

Jedan kraj užeta U stavi se u žljeb dolnjeg kotača, koji se nalazi u drvenoj skeli na stovarištu (Sl. III.). Drugi kraj napinje se opet pomoću kolotura, a konačno se oba kraja tako spletu, da ne nastane čvor. Prema tome postane U kako je već spomenuto uže bez kraja, koje teče u žljebovima gornjeg (Sl. II.) i dolnjeg kotača (Sl. III.) i preko valjaka r (Sl. I.).

Toliko o žičnim užetima a sada ćemo opisati zavor (Sl. IV.).

Taj zavor ugradjen je u drvenoj skeli na gornjoj postaji (sl. II.), a sastavljen je ovako :

Izpod više puta spomenutog kotača sa žljebom *a* (Sl. II. i IV.) pričvršćen je na okomitoj osi jedan drugi željezni kotač sa glatkom ploštinom tako zvani kotač za ustavljanje *b* (Sl. II. i IV.). Ovaj kotač kreće se izmedju dviju klada za paočenje (stegača) od bukova drva *B* (Sl. II. i IV.), koje su sa svojim stražnjim dijelom (koji se na slici ne vidi) tako za skelu pričvršćeni, da se njihovi prednji dijelovi (koji su na prednjem dijelu označeni sa

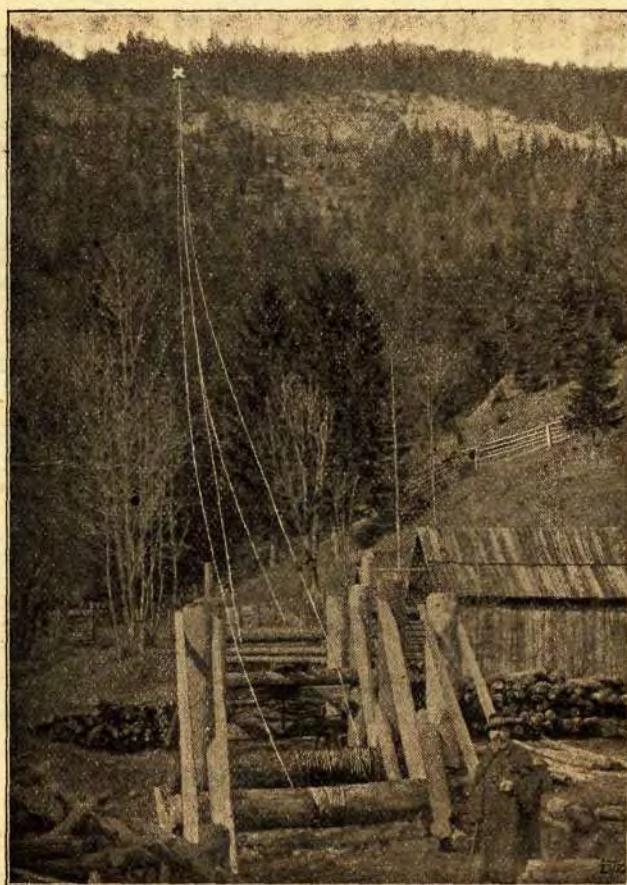

Slika II. Gornja postaja (sprijeda).

slovom *B*) mogu kretati u horizontalnom smjeru na balvanu *H*. Kroz prednji dio stegača (Bremsbacken) ide željezna šipka sa vijkom u jednom stegaču, a na šipki pričvršćen je kotač *R* (Sl. II. i IV.) tako zvani kotač za paočenje. Ako se kotač za paočenje *R* okreće na lijevo, to vijak otvara stegače *B*. Ako se pak kotač okreće da desno, to se oba stegače sklapaju i tište na kotač za ustavljanje *b* (Sl. IV.). Uslijed nastalog trenja kreće se kotač za ustavljanje sporije, tako da možemo njegovu brzinu

po volji ravnati, a gibanje možemo u svako doba ustaviti ako kotač za paočenje *R* tako dugo okrećemo na desno, koliko je to u opće moguće.

No kako je rečeno pričvršćeno je kolo za ustavljanje *b* na istoj osovini sa kotačem sa žljebastom udubinom *a*, u kojoj teče

Slika III. Dolnja postaja.

uže *U* za ustavljanje. Toga radi se kreću oba kotača istom brzinom. S toga se mora kotač sa žljebom, dakle i uže za ustavljanje spojije gibati, ako se kotač *R* za paočenje, okreće na desno, t. j. kada oba stegača tište na kotač za ustavljanje

te se ustavi cijelo gibanje, ako se kotač *R* tako dugo okreće na desno, dok to u opće ide, t. j. dok oba stegača ne stisnu kotač za ustavljanje *b* sa najvećim mogućim tlakom.

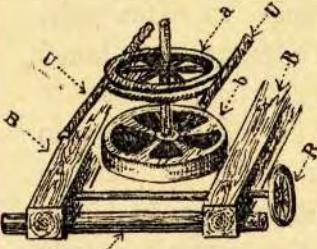
Na slici I. i II. vidi se radnik kraj kotača za paočenje.

Promjer gornjeg i dolnjeg kotača sa žljebom iznaša 1·4 m, a onaj od kotača *b* za ustavljanje 0·78 m.

Primjećuje se, da kotači sa žljebom moraju imati po šest žbica (palceva), pošto oni sa četiri žbice nisu dosta odportni, te se lako polome.

Na dolnjem mjestu za istovarivanje neima nikakovih naprava za ustavljanje. Ondje se nalazi u skeli samo kotač sa žljebom. Drvene skele, kojih se konstrukcija može u glavnom razabratiti iz slika I., II. i III. moraju biti dakako vrlo jake. Glavni stupovi ukopani su 1·5 do 2 m. u zemlju, a pojedini dijelovi medjusobno su čvrsto spojeni i prikovani sa jakim željeznim čavlima. Dimenzije upotrebljenog drva iznašaju u promjeru 25 do 30 cm.

Slika IV.
Šematički nacrt zavora.

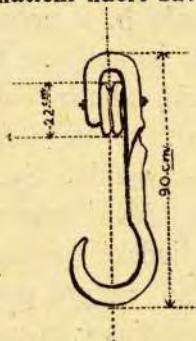

Pričvršćivanje i odpremanje drva na spuzaljki samoj prikazuje slika I. i II.

Drvo, koje se ima tovariti, doprema se do gornjeg tovarišta na vlačicama, spuzanjem po drvenim žljebovima itd. te se spravlja na drveni most visok pp.

1/2 m. Taj most prekinut je ispod napetog užeta. Popreko preko tog praznog prostora leže dva poprečna drva *Q* (Sl. I.) koja su u savezu sa dvije poluge *h* (Sl. I.).

Na poprečna drva dovalja se ono drvo, koje se imade odpremati. Zatim se na glavno uže, koje nosi teret *T* objese 2 kuke sa kotačima (tako zvane mačke) tako, da uže dodje u žljeb kotača (Sl. V.).

Slika V.

Razmak kuka (mačaka) je ovisan od duljine drva, koje se imade odpremati. Na kuke tih mačaka objesi se pomoću lanaca teret, te se sve pričvrsti sa željeznim klanfama.

Kada je teret tako spremlijen, tada se pomično uže U koje služi za ustavljanje i koje ide ispod užeta za teret T pričvrsti za teret, koji se odprema pomoćju plosnatih klanfa. Tada se dignu obje poluge h , a uslied toga padnu oba poprečna drva Q na kojima je teret počivao tako, da isti sada slobodno u zraku visi, te je podpuno pripravan za odpremu. Sada okreće radnik kotač R na lijevo, oba stegača za paočenje B (Sl. II.) se uslijed toga rastave, te ne stišću više kolo za ustavljanje.

Prvi teret moraju radnici tako daleko odgurati, dok kotač prve mačke nepredje točku s od drvenog kozlića, a onda se teret skliže dalje sam od sebe. Radnik kod kotača R može vrlo lako prema potrebi ravnati brzinu spuzanja, jerbo je pomično uže U koje služi za ustavljanje, čvrsto spojeno pomoću klanfa sa teretom. Kada je tovar prispjeo na sredinu spuzaljke, tada okreće radnik kotač R tako dugo na desno, dok je to u opće moguće, oba stegača za ustavljanje B ustave kolo b , a prema tome i kotač sa žljebom zajedno sa užetom za ustavljanje, te tovar ostane na polovici puta. Čega radi se to čini odmah ćemo reći. Sada se pripremi za spuštanje drugi tovar, te se i taj pomoću plosnate klanfe pričvrsti za uže za ustavljanje. Sada treba samo da radnik kretanjem kotača R na lijevo odputi zavor, to se drugi tovar sam od sebe bez ljudske pomoći sklizne preko s , jer ga prvi tovar, koji je ostao na pol puta spuzaljke svojom težinom vuče dolje, pošto su medjusobno spojeni sa užetom za zaviranje.

Na dolnjoj postaji za istovarivanje načinjen je takodjer jedan most visok p. p. $\frac{1}{2}$ met. iznad zemlje. Čim je prvi tovar prispjeo na doljni most, to radnik stisne sa kotačem R zavor, te prvi tovar stoji čvrsto kod dolnjeg mosta, dočim se drugi tovar nalazi ponovno na sredini spuzaljke. Radnik na dolnjem mostu skine klanfe i lance, oslobođi uže za ustavljanje od plosnate klanfe, kojom je bio tovar za isto pričvršćen, te odpremi

drvo sa mosta. Kad je to učinjeno, tada objesi isti radnik samo jednu mačku na uže, kojim se vraćaju sprave za pričvršćivanje L , zaveže za isto drugu mačku, sve lance i klanfe, te ujedno pričvrsti viseću mačku za uže, koje služi za ustavljanje.

Sada se sa gornjeg tovarišta (stanice) spusti dalnji tovar, pri čemu uže za ustavljanje, jer je bez kraja, vuče gore onu mačku, koja visi dolje na užetu skupa sa drugom mačkom i lancima, koji na njoj vise. U sredini spuzaljke opet se sve ustavi i to prazna mačka nasuprot tovaru. Drugi tovar vuče praznu mačku i ostale spreme preko točke s na drvenom kozlu, pa se iste ponovno upotrebljavaju za odpremu tovara.

Na taj način neprestano se obavlja transport drva. Tovari drva spuštaju se na užetu za teret T dolje, a prazne mačke, lanci, klanfe, a eventualno i hrana i t d. putuju na konopu L gore. Preko valjaka kod r na drvenom kozlu skliže se konop za ustavljanje.

Slika III. prikazuje fotografsku snimku dolnje postaje za istovarivanje te cjelokupne naprave, a gore kod X vidi se posve maleni drveni kozlić (Slika III.) od gornje postaje za tovarenje, koji je postavljen na rubu obronka, a konopi nategnuti su preko vrhova drveća.

Mora se primjetiti, da uže za teret T mora biti na gornjoj postaji za natovarivanje izmedju drvenog kozlića i gornje skele prilično horizontalno nategnuto, pošto bi se inače tovar spuznuo. Veća duljina drva koje se imade odpremati ne smeta ništa pri samoj odpremi, samo duljina drva nesmije biti veća od udaljenosti drvenog kozla od drvene skele na gornjoj postaji za tovarenje.

Konačno ćemo navesti nekoje podatke o samoj napravi spuzaljke kod Hohenberga. Razlika visine izmedju gornje i dolnje postaje iznaša 320 met., a dužina spuzaljke izmedju drvenog kozla, do dolnje postaje iznaša 900 met., te visi posve slobodno t. j. žičana užeta nisu nigdje poduprta. U nazočnom slučaju radi se o tome, da se drvo, koje se nalazi na visoravni okruženoj strmim stijenama (vidi pozadinu sl. III.) spusti u do-

linu. To se nije moglo načiniti drugim načinom, već jedino pomoću spuzaljke od užeta iz žice, pošto bi izgradnja puteva iziskavala nerazmjerno veće troškove, a doprema drva po drvenim žljebovima ili po točilima (po zemlji) nije bila moguća radi prevelike strmine.

Pri dnevnom radnom vremenu od 10 sati, može se spustiti 40 do 45 tovara. Jedan tovar imade $1\frac{1}{2}$ do 2 m^3 , a pri dugackom drvu i više.

Spuzaljka kod Hohenberga načinjena je u proljeću g. 1911. sa slijedećim troškom:

Nadnica za postavljanje skela, napinjanje užeta, nadnica za kiriju i t. d.	635·08	K
montiranje	102·93	"
kovačke radnje	436·50	"
užeta iz žice	1027·10	"
željezni kotači sa žljebom i kotači za ustavljanje itd.	696·42	"
razni drugi poslovi	87·00	"
Ukupno	2985·03	K

Vrijednost drva, koje je bilo potrebno za gradnju skele nija u gornji troškovnik uvrštena, pošto se drvo nakon što će se spuzaljka rastaviti, može ponovno upotrebiti. Nadalje se primjećuje, da je u stavki nadnice od 635-08 K sadržan i iznos za izgradnju radničke kolibe za 13 ljudi.

Kada se tovari drvo u komadima dugim 8 met. to su dovoljna na gornjoj postaji 3, a na dolnjoj jedan radnik. Kod dužina iznad 8 met. moraju biti gore 4, a dolje 2 radnika. Razlog radi kojega se spuzaljke iz žičnog užeta razmjerno malo rabe, može se tumačiti time, što mnogi šumari misle, da je postavljanje takove naprave vrlo skupocijeno, što kako je ovdje pokazano nestoji. Primjećuje se, da su skele itd. postavljane od samih šumskih radnika. Gdje se ovakova naprava isplaćuje, možemo njezinu izgradnju svakome samo preporučiti.

Dodatak uređničtva. Na našu naročitu zamolbu odazvao se je g. nadšumar Mahr svom pripravnošću, te nam prikazao netom opisanu spuzaljku od žičnog užeta, kojom se

mogu i veliki tereti po volji spuštati sa velikih visina u dolinu. Kod nas u Hrv. i Slavoniji biti će dosta predjela, gdje bi se ovo razmijerno jeftino, a spretno prometno sredstvo moglo uporabiti.

Osim ovog prometnog sredstva za težke terete, rabi se za spuzanje laganih tereta u alpinskim predjelima sasvim slična, ali daleko jednostavnija spuzaljka iz obične brzjavne žice. Oba kraja dovoljno dugačke brzjavne žice pričvrste se kao i kod po g. Mahru opisane spuzaljke za panjeve ili ine kakove čvrste predmete, žica se nategne i spuzaljka je gotova.

Gdje se po strmim stranama sječe u većoj količini brst za blago, pruće za plot, kolje, kupi nastor itd., tamo se svežanj po svežanjom omota tankom žicom ili špagom, pričvrsti na običnu drvenu kvaku, te po žici otisne u dolinu. Naprava je vrlo jednostavna a praktična, te radniku uštedi mnogokratno tegotno uzpinjanje i silazenje po strmini. Praktično je i to, što se doljni kraj nemora pričvrstiti odmah na podnožju brda, nego, ako je iole pad dobar, može se žica nategnuti daleko preko polja sve do ceste, ili inog kojeg prikladnog prometila.

Naši seljaci često puta nepotrebitno muče sebe i blago, dok uz veliki gubitak vremena svake godine snesu sijeno, drva, kolje, listinac i dr. proizvode iz brda u dolinu, a eto ima u svijetu tako jednostavnih i jeftinijih naprava, kojima bi im se taj težki posao olakšati mogao.

Nešto o prirastu u visinu crnog bora u kraskim kulturama našeg Primorja.

Za proučavanje prirasta visine crnog bora (*Pinus Laricio var. austr.*) uzeo sam u našem kraskom predjelu uzgojene kulture, i to u okolici mjesta Cirkvenice i Selce. Kako je poznato uspjeva spomenuti bor takodjer i na hranilima siromašnom tlu, te se baš poradi toga svoga svojstva većinom i uzboga u kraskim predjelima.

U prvom redu spomenuti ćemo nekoliko riječi o geološkoj formaciji i o petrografijskim prilikama našeg kraja. Petrografijski

karakterišu naš kras vapnenci i dolomiti. U bližoj okolini Cirkvenice vidimo vapnence ksenonske krede, na kojoj su baš skoro sve kulture z. z. Cirkvenice uzgojene. Ovo kamenje dosta je rastrošeno i raspucano. Kako je poznato ne obiluju ovi vapnenci vlagom, te akoprem je ovaj naš kraj dosta oborinama bogat, to ipak uslijed rastrošivosti vapnenih kami gotovo sva oborinska voda izčezne.

Klimatičke prilike našeg kraja su za uzgoj šume prilično loše, pa ako bi za izbor pojedinih vrsta drveća za pošumljenje krasa jedan faktor i bio povoljan, to drugi u isti mah isključuje povoljan uspjeh kultiviranja. Tako n. pr. mora se kod izbora vrsti drva uzeti u obzir na krhkost drveta i stoga štetni utjecaj bure na njega, na vapneno tlo i malu količinu vode u njem, na vlagu atmosfere i (u predjelima kraj mora) preveliku količinu soli u njoj.

S ovih razloga vrlo je teško naći vrstu drveća, koja se svim tima faktorima bar donekle može prilagoditi.

Za prije spomenuti crni bor znademo, da je biljka, koja podnaša priličnu toplinu, a ne stavlja ni velikih zahtjeva na vlagu tla, te je poradi toga, kako je već i spomenuto, podesna biljka za pošumljenje krasa.

Za uspjeh vegetacije nekog kraja nisu samo geološke, nego i klimatičke prilike, i to hydrografiske i one vjetrova, od osobitog značenja.

Poradi toga spomenuti ćemo i nekoliko riječi o klimatičkim prilikama našeg kraja.

U našem predjelu (t. j. kraj mora) poprečna je godišnja temperatura zraka $13\cdot8$ C°; najveću poprečnu temperaturu pokazuje mjesec srpanj sa $23\cdot8$ C°, dok je najhladniji mjesec siječanj sa poprečnom temperaturom od $+5\cdot0$ C°.

Najveća apsolutna temperatura zabilježena je sa 37 C°, a najniža sa $-4\cdot0$ C°.

Što se oborinskih prilika, tiče iznaša poprečna godišnja množina oborina $1,432$ mm. Mjesec listopad, studeni i prosinac imadu najveću množinu oborina, te iznaša poprečna množina

oborina ovih mjeseci 505·6 mm. Najslabiji su na oborinama mjeseci siječanj, veljača i ožujak.

Sasvim je naravno, da ovakovo razdjeljenje oborina nije za uzgoj biljki u našem kraju baš povoljno i to s razloga, što su za sam uspjeh kultura a tako i za prirast mjerodavne oborine za vrijeme trajanja vegetacionog perioda (kod nas od veljače do konca listopada).

Ovo podjeljenje oborina sasvim je opet ovisno o vjetrovima našeg kraja. U mjesecima, u kojima je vladajući vjetar sirocco (SO) imademo obilno oborina, dok u mjesecima u kojima je vladajući vjetar bura (NE) imademo malo oborina. Bura znade se koji put pojaviti i ljeti, te je uslijed svoje isušujuće snage mladim biljkama vrlo štetna.

Množinu oborina u pojedinim mjesecima zadnjih osam godina pokazuje nam priležeća skrižaljka:

**M n o ž i n a o b o r i n e u C r i k v e n i c i u b i l j e ž e n a o d
g o d . 1 9 0 2 . d o 1 9 0 9 .**

Godina	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studenji	Prosinc	Godina
1902	28·0	247·2	121·5	70·0	123·0	181·4	97·5	30·2	36·0	334·3	89·2	42·6	1400·9
1903	43·6	26·3	36·8	115·6	123·4	128·1	221·5	60·5	121·5	144·8	366·7	317·5	1706·3
1904	104·6	180·2	110·1	70·4	49·4	97·6	0·0	255·2	118·5	160·6	129·0	85·5	1361·3
1905	41·1	103·7	100·6	81·0	128·5	82·3	107·4	148·8	385·4	317·7	437·5	64·0	1998·0
1906	68·6	14·6	121·7	60·1	201·1	54·7	127·9	63·0	114·9	97·1	389·7	219·2	1572·6
1907	49·6	34·6	3·8	166·2	99·1	27·3	73·0	58·4	48·3	347·2	129·8	286·6	1323·8
1908	35·5	67·0	121·4	139·9	22·0	69·0	37·8	119·8	10·5	46·8	56·0	73·3	898·8
1909	78·6	24·8	156·5	34·3	53·0	142·7	149·7	42·5	66·1	97·5	107·5	243·6	1196·8
8 god.	449·6	698·3	772·4	737·5	799·5	783·1	914·8	778·4	901·2	1546·0	1705·4	1332·1	11458·3
1902 do 1909	56·2	87·3	96·5	92·2	99·9	97·9	114·3	97·3	112·6	193·2	218·2	166·5	1432·3

A sada treba da njekoliko riječi spomenemo o kojem faktoru ovise prilike visinskog prirasta u jednoj vegetacionoj periodi. Na ovo odgovaramo, da je visinski prirast skroz ovisan o množini oborina mjeseca srpnja i kolovoza prediće godine.

Prama normalnim oborinskim prilikama iznaša poprečna množina oborina u ovim mjesecima 211·6 mm; imade li u ovim mjesecima više oborina, to će prirast u visinu u sljedećoj godini biti veći i obratno, padnu li one ispod poprečne množine, biti će spomenuti prirast slabiji.

Ovo se temelji na sasvim physiološkim principima. Poznato je naime, da naše drveće početkom mjeseca srpnja počne sabirati reservnu hranu, ova reservna hrana imade zadaću, da početkom vegetacionog perioda sljedeće godine daje biljki već gotov plastički gradjevni materijal.

U koliko uplivu oborinske prilike jedne godine na visinski prirast u sljedećoj godini, pokazuje nam sljedeća skrižaljka:

Predjel	godini u	Množina oborina u mjesecu srpnju i ko- lovozu	godini u	Visinski prirast kod crnog bora	O p a s k a
„K u k“ općina	1905	256·2 mm.	1906	32 cnt.	Položaj na kojem se nalaze ove kulture nagnut je prama Jugo - Istoku, kulture su stare oko 12 godina te je prama tome uzet prirast od sedme do dvanajste godine. — Ovaj predjel je dosti izvržen buri, tlo ksenonska kreda.
	1906	100·9 mm.	1907	24 cnt.	
	1907	131·4 mm.	1908	13 cnt.	
	1908	257·6 mm.	1909	30 cnt.	
	1909	192·0 mm.	1910	25 cnt.	
„L o k v i c a“ općina Selce	1902	127·7 mm.	1903	12 cnt.	Položaj na kojem se nalaze one kulture nagnut je prama Jugu, kulture su stare oko četrnaest godina. — Ovaj predjel je vrlo izložen buri. Formacija kao gore.
	1903	288·0 mm.	1904	34 cnt.	
	1904	255·2 mm.	1905	26 cnt.	
	1905	256·2 mm.	1906	30 cnt.	
	1906	190·9 mm.	1907	32 cnt.	
	1907	131·4 mm.	1908	12 cnt.	
	1908	257·0 mm.	1909	29 cnt.	
	1909	192·0 mm.	1910	23 cnt.	

Iz ove skrižaljke vidimo, da na prirast u visinu u jednoj vegetacionoj periodi najviše upliviše množina oborina prediduce godine i to baš ona množina u mjesecu srpnju i kolovozu.

Ovo nekoliko stranica neka bude kao navještaj jedne veće radnje o prirastu našeg kraskog drveća, koju kanim u skoro vrijeme u ovom listu objelodaniti.

A. Kauders.

Šumarstvo u Bugarskoj.

U zadnje vrijeme puno se radi oko unapredjivanja šumarstva u Bugarskoj. Početkom god. 1911. bio je šetom šumarskog odjela imenovan dugogodišnji i vrstni stručnjak na radnom i književnom polju, g. St. Brnćeff, koji je reorganizovao čitavu šumarsku službu tako, da je šumarstvo Bugarske danas silno krenulo naprijed.

Prvo i najglavnije tako zvano „pitanje jajlackog prava“ riješeno je, a to rješenje biti će od velike važnosti za bugarsko šumarstvo. Jajlaci su velike površine šuma četinjača u Rodope, Rila, Vitoš i drugih planina, koje su obterećene šumskom pašom, te sačinjavaju takorekuć dvovlastničtv, jer dok je zemlja i sve na njoj rastuće drveće vlastničtv države, šumska je paša vlastničtv obćina i privatnika. To dvostruko vlastničtv silno sprečava šumsko gospodarenje, jer dok vlastnik šume — država — nastoji da se odgoji što više i što vrijednijeg drveća, vlastnik paše hoće, da drveća bude čim manje. To servitutno pravo bilo je i uzrok tomu, da je veliki dio državnih šuma prešao u ruke obćina ili privatnika. Sad je ali to pitanje na temelju § 1. šumskog zakona riješeno tako, da se pravo paše odkupljuje i da šume postaju podpuno vlastničtv države.

Drugo pitanje, koje je takodjer u povoljnem smislu riješeno, jest pitanje o uredjenju bujica. Uslijed prekomjerne paše i neograničenog haračenja šume, veliki dio bugarskih planina, osobito na južnim obroncima, jest sasma opustošen i pretvoren u velika bujična područja. Te se bujice godimice nerazmjerno šire i nanašaju velike štete poljodjelstvu. Do sada je bilo

vrlo malo učinjeno, da se tomu zlu predusretne. Prošle godine su i u tom smijeru poduzeti shodni koraci, jer su ustrojene tri posebne bujičarske sekcije, koje su početkom ove godine pomnožane na pet. Ta svaka sekcija sastoji od tri šumara i dvojice mjernika. One rade izključivo oko uredjenja bujica i pošumljivanja bujičnih područja, tako, da će i taj posao brzo napredovati.

U povoljnem je smislu riješeno i pitanje o uredjenju šuma. U tom smijeru bilo je u Bugarskoj do sada učinjeno vrlo malo. Godine 1911. bila su za taj posao ustrojena posebna odjelenja, ali nakon trogodišnjeg rada bila su ona napuštena i posao obustavljen. Tek prošle godine, kad se je saznalo, da nemože biti ni govora o pravilnom gospodarenju šuma, dok se one ne urede, počelo se je opet raditi na tom, da se taj posao obnovi. Tim povodom bile su prošle godine ustrojene dvije sekcije za uredjenje šuma, koje su početkom ove godine pomnožane u četiri.

Isto tako radi se silno oko obnavljanja šuma, koje su pašom ili drugim kojim načinom opustošene.

Ovakove se, većinom niske šume, stave na panj u svrhu, da iz njih izteraju zdravi izbojci, sjećine se ograde plotom ili drugim kojim načinom, te se čuvaju od popaše blaga, dok se sasmati ne ponove. Tim načinom je do konca god. 1911. obnovljeno 14,000 ha. šume, a taj posao nastaviti će se dotle dok se sve poharačene šume ne ponove.

I glede obnavljanja visokih šuma počelo se je u Bugarskoj puno raditi. U jeseni prošle godine sakupljena je po bugarskim šumarima velika količina šumskog sjemenja, te će se početkom ove godine ustrojiti veliki broj šumskih vrtova ili biljevišta.

Personalno je pitanje takodjer povoljno riješeno za bugarske šumare. Početkom ove godine broj je šumarskih činovnika i službenika znatno povećan a plaća povišena, kako se to iz slijedeće skrižaljke vidi:

Tekući broj	Naslov činovnika i službenika	Tekuće godine				Prethodne godine				Opazka	
		Plaćevni razred				Plaćevni razred					
		I	II	III	bez god. pašal	I	II	III	bez razn.		
		F r a n k a				F r a n k a					
A) U odjelu:											
1 Načelnik odjela		1	6000	—	—	—	1	6000	—	—	
2 Šumarskih nadzornika		4	5400	4800	—	—	4	5400	4800	—	
3 Šumara		6	4200	3600	3240	—	6	4200	3900	3600	
B) U provincialnoj službi:											
4 Šumarskih nadzornika		6	4800	4440	—	—	1200	6	4200	3900	
5 Načelnik sekcije		8	4200	3600	—	—	720	2	4200	—	
6 Šumari taxatori		15	—	3600	—	—	720	—	—	—	
7 Šumari tehničari		7	4200	3600	3000	—	480	—	—	—	
8 Šumar. pomoć. tehničari . . .		7	—	2400	—	—	360	—	—	—	
9 Kotarski šumari		43	3840	3240	2640	—	600	41	3600	3000	
10 Pomoć. kot. šumari		32	—	—	2220	—	480	31	2220	1800	
11 Upravitelji šum. vrtova . . .		30	3300	2770	2400	1500	—	9	3:00	2220	
12 Nadlugar		120	—	—	—	1440	—	100	—	—	
13 Lugari okonjeni		140	—	—	—	1080	—	122	—	—	
14 Lugari pješaci		30	—	—	—	840	—	288	—	—	
15 Nadzirači lova		30	—	—	—	1200	—	20	—	—	
Ukupno		770								630	

Osnovne troškove po razredu. Isto tako i osoblje i putovanja u poslovnim interesima izvan svoga mjeseta su izdvojena
putovanja u odjelu kod službenih putovanja dobiva
višeći, kad putuje izvan svoga mjeseta ili u poslovnim interesima.

U ovoj su skrižaljki nabrojeni samo oni činovnici i službenici, koji služe u državnoj službi. Osim ovih ima u Bugarskoj još 33 obćinska šumara i znatan broj nadlugara i lugara.

Uslijed povećanja statusa šumarskih činovnika, te uslijed proširivanja šumarskih radnja, očutio se je u Bugarskoj manjak naobraženih šumara, tako, da se je početkom ove godine moral tražiti takove u inozemstvu. Da se tomu zlu barem u buduće predusretne, odlučila je bugarska vlada početkom godine 1913. otvoriti srednju šumarsku školu u Sofiji. Da se uzmogne čim prije obaviti omedjašenje šuma, osnovan je već sada 6-mjesečni tečaj za šumarske mjernike. Isto tako je, da se uzmogne uzgojiti bolje lugarsko osoblje, otvorila vlada prošle godine u mjesecu kolovozu nižn šumarsku školu sa jednogodišnjim tečajem u mjestu Lidjene.

Da pak sve te opsežne radnje na polju šumarstva zadobiju sankciju zakona, izradjen je po posebnom povjerenstvu šumarskih nadzornika i šumara novi nacrt šumskog zakona, koji će doskora biti predložen bugarskom saboru na pretresivanje. Novi šumski zakon sadržaje sve važne zasade, koje je ustavnila šumarska znanost i dugogodišnja praksa u Bugarskoj i u inozemstvu tako, da se već sada može kazati, da će se tim bugarsko šumarstvo postaviti u isti red sa šumarstvom drugih naprednijih zemalja.

G. Petroff.

Osobne vijesti.

imenovanja. Preuzv. gosp. kr. povjerenik, ban kraljevina Hrv. Sl. i Dalm. imenovao je šumara-računovodju kod ogul. im. obć. Vjekoslava Bubnja, kr. rač. revidentom kod rač. ureda kr. zem. vlade u IX. činovnom razredu.

Kr. ug. min. za poljodjelstvo imenovao je kod uprave hrv. slav. erarnih šuma u području kr. nadšum. ureda u Vinkovci kr. šum. inžin. vježbenika Ottona Jurovich-a, kr. šum. inž. kandidatom u XI. plaćevnom razredu.

† **Dr. Ludwig Dimitz**, umirovljeni predstojnik IX. odjelenja u c. k. ministarstvu za poljodjelstvo umro je dne 24. III. 1912. Bio je muž velike stručne spreme i osobiti priatelj prirode, a naročito obožavatelj ljepote šumske. Nada sve iztakao se je svojim osobitim zauzimanjem za

podizanjem ugleda šum. osoblja, u čemu ga nisu mogli spriječiti ni najokorjeliji protivnici. Njemu imadu šumari austr. državnih šuma zahvaliti svoj današnji ugled i položaj. — Za njegove osobite zasluge podijelila je bečka visoka škola za kulturu tla njemu prvome svoj počasni doktorat.

Napisao je mnogo stručnih razprava, a zadnje veliko djelo bilo mu je »Die forstl. Verhältnisse und Einrichtungen Bosniens und der Hercegovina (Beč 1905) u kom je majstorski opisao šumarske prilike Bosne i Hercegovine na temelju vlastitih opažanja.

Društvene vijesti.

Glavna skupština Hrv. slav. šum. društva obdržavati će se dne 5. kolovoza t. g. u Zagrebu, te će biti s njom spojen skupni izlet u šume gradiške imov. obćine.

Poziv i program, za tu skupštinu prileži današnjem broju Š. lista.

Zapisnik reviz. odbora od 20. lipnja 1912. spisan u društvenim prostorijama šumarskog doma u Zagrebu. Prisutni podpisani: Izpitivanjem vodjenja blagajničkih dnevnika ustanovljen je blagajnički ostatak koncem godine 1911.:

a) za imovinu hrvat. slav. šumarskog društva sa 11520 K 46 f. i to u gotovom 731 K 86 f. i 10788 K 60 f. u vrijednostnim papirima.

b) Za pripomoćnu zakladu hrv. slav. šum. društva u spomen nadšumaru V. Köreskenyi-a sa 12.750 K 66 f. u vrijednostnim papirima i

c) za zakladu u spomen kr. zemaljskog šumarskog nadzornika I. razreda i tajnika hrv. slav. šum. društva Andrije Borošića sa 2614 K 36 f. u vrijednostnim papirima — Zaključeno i podpisano.

Revizionalni odbor, u Zagrebu, dne 20. lipnja 1912.

Béla pl. Thuránszky.

Ivan Grčević.

Uplata članarine. U iskazu uplaćenih članarina I. razreda otisnutom u broju 6. ove godine ispuštene su pomutnjom uplate učinjene po članovima gg.:

Gröger Fran 10 K., Grdinić Matija 10 K., Grozdanić Milan 10 K., Grdinić Nikola 10 K., Georgievic Teodor 10 K., Grünwald Josip 20 K., Göderer Albert 10 K., Gertsmann Arnold 10 K.

Knjižnica hrv. slav. šumarskog društva u Zagrebu. Saobćuje se p. n. g. članovima društva znanja i porabe radi, da je društvena knjižnica osim knjiga, objelodanjenih u izkazu, otisnutih u broju 7./8. šumarskog lista za god. 1910., snabdjevena do danas što poklonom a što nabavom jošte sa slijedećima niže navedenim knjigama i časopisima.

Glede posudjivanja tih knjiga upućuju se p. n. g. članovi na pravilnik knjižnice, otisnut u broju 7./8. šum. lista za g. 1910., a ujedno se upozorjuju da s desna debelo tiskani brojevi označuju tekući broj, pod kojim su knjige ubilježene u glavnom katalogu, a koji se broj imade kod posudjivanja uz točan naslov i ime autora vazda napisati u dotičnoj primei. (Vidi nastavak na str. 284).

Nacrt proračuna**Pokriće (Prihod):**

predložen XXXVI. redovitoj

Tekući broj Stavka	P r e d m e t	God. 1914. zaista primljeno	God. 1912 bijaće preliminirano	Za godinu 1913. se predlaže
P r e d m e t				
				Kruna
				23924—
				23924—
				—
A) Za društvenu imovinu.				
1 a	Stanarina šumarske akademije u Šumar. domu -- --	12369.—	12370.—	12370.—
b	za 1 stan u souterrainu Šumar. doma -- --	313.—	300.—	315.—
2 a	Podpora zemlje šumarskom društvu -- -- --	1200.—	1200.—	1200.—
b	za izdavanje „Lugarskog vijestnika“	400.—	400.—	400.—
3 a	Članarina I. razreda tekuća (za 300 članova) -- --	2184.—	3000.—	3000.—
b	I. zaostala -- -- --	1017.—	1000.—	1000.—
4 a	II. tekuća (za 900 članova) -- --	2011.—	1800.—	1800.—
b	II. zaostala -- -- --	435.—	400.—	249.—
5	Prinos podupirajućih članova -- -- --	2040.—	2000.—	2000.—
6	Predbrojnina -- -- --	384.—	400.—	400.—
7	Upisnine -- -- --	87.—	60.—	60.—
8	Kamati od uložene potrošne glavnice -- --	403.—	420.—	420.—
9	Diplome -- -- --	2.—	10.—	10.—
10	Oglasni -- -- --	607.—	500.—	500.—
11	Vanredni prihod -- -- --	157.—	40.—	200.—
	Ukupno -- --			23924—
	Usporediv sa rashodom od			23924—
	Ostaje koncem godine -- --			—
B) Za zakladu u spomen „A. Borošića“.				
	Zakladnica za tu zakladu nije još konačno odobrena po vis. kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlad. Svrha te zaklade biti će nagradjivanje pisaca šumar. struke. Stanje zaklade iznosi 15./VI. 1912. = 2766 K 61 fl. koji su uloženi u vinkuliranim vrednostnim papirima			

U Zagrebu, konecem mjeseca lipnja 1912.

Predsjedništvo hrv.-slav. šumarskoga društva.

za godinu 1913.

glavnoj skupštini društva.

Potreba (Razhod)

Zaključni**I. Pokriće. (Prihod).**

imovine hrv.-slav. šumarskog društva

Tek. broj	Stavka	Po imenice	pre-	prim- ljeno
			liminirano	
			k r u n a	
1		Novčani ostatak koncem g. 1910. - - - - -	- - - - -	6879.57
2	a	Stanarina „Šumar. akad. mje“ - - - - -	12423. -	123.9.60
	b	„ za 2 stana u souterrainu - - - - -	600. -	313.20
3	a	Podpora zemlje šumarskomu društvu - - - - -	1200. -	1200. -
	b	Podpora zemlje za izdavanje „Lug. Vjestnika“ - - - - -	400. -	400. -
4	a	Članarina I. razreda tekuća - - - - -	30.0. -	2184. -
	b	Članarina I. razreda zaostala - - - - -	3500. -	1017.16
5	a	Članarina II. razreda tekuća - - - - -	1600. -	2011.50
	b	Članarina II. razreda zaostala - - - - -	500. -	435. -
6		Prinos podupirajućih članova - - - - -	2000. -	2040. -
7		Predbrojnina - - - - -	400. -	384. -
8		Upisnina - - - - -	80. -	87. -
9		Kamati vr.edno-tnih papira i uložene glavnice - - -	250. -	313.60
10		Diplome - - - - -	50. -	2. -
11		Oglasni - - - - -	300. -	607.40
12		Vanredni prihod - - - - -	97. -	127.82
Ukupno - - -				30402.35
Usporediv sa razhodom od				18881.89
Pokazuje se preostatak u gotovom sa				11520.46

B i l a n c a

I. Aktiva : vinkulirano	Šumarski dom - - - - -	228000. - K
	Društveni muzej - - - - -	10400. - K
	Društvena knjižnica - - - - -	8150. - K
	Pokućstvo i inni inventar, predmeti - - - - -	1400. - K
	3 kom. 4½% komunal. zadužnica hrv.-slav. hip. banke u Zagrebu Ser. III. br. 153. i Ser. IV. br. 295. po 1000 K, te Ser. III. br. 192. po 2000 K - - - - -	4000. - K
	1 kom. 4½% založnice I. hrv. štedione u Zagrebu Ser. VIII. br. 1006. Uložnica I. hrv. šte. 1. br. 139.342 sa stanjem 31. prosinca 1911. Gotovina u blagajni - - - - -	5000. - K 1788.00 K 731.86 K
		Ukupno - - - - -
		259470.46 K

k tomu izkazani dug na članarini I. i II. raz. sa 31. XII. 1911. - - - - - 277. - K

račun

koncem godine 1911.

II. Potreba (Rashod).

Tek. broj	Stavka	P o i m e n c e	pre-	izdano
			liminirano	
			k r u n a	
1	a	Odpata zajma brodskoj imovnoj općini - - - - -	7808.-	7808.36
	b	Porez i namet - - - - -	600.-	531.30
	c	Plin - - - - -	50.-	4.16
	d	Vodovodna pristojba - - - - -	223.-	-.-
	e	Oseguranje zgrade „Šumarski dom“ - - - - -	74.-	74.50
	f	Uzdržavanje zgrade „Šumarski dom“ - - - - -	1000.-	790.76
	g	Plaća pazikući - - - - -	300.-	-.-
2		Paušal tajniku - - - - -	600.-	600.-
3		Paušal blagajniku - - - - -	600.-	600.-
4		Paušal uredniku »Šum. L sta« i »Lugar. Viestnika«	1200.-	1200.-
5		Nagrada suradnikom - - - - -	1500.-	1721.13
6		Tisak „Šumarskog lista“ i „Lugarskog viestnika“ -	3500.-	3126.15
7		Vez i odprema tih listova - - - - -	700.-	393.46
8		Nabava strukovnih časopisa - - - - -	150.-	97.82
9		Nabava i uvez knjiga za knjižnicu - - - - -	500.-	153.80
10		Pisacće potrebe uprave - - - - -	100.-	119.10
11		Tiskanice - - - - -	100.-	72.72
12		Podpore - - - - -	400.-	500.-
13		Pošta i biljezi - - - - -	300.-	172.01
14		Trošak glavne skupštine - - - - -	200.-	30.92
15		Vanredni trošak - - - - -	195.-	165.70
16		Prinos za internacionslnu šumar. bibliografiju - -	150.-	-.-
17		Sastav kazala za „Šumar. list“ - - - - -	550.-	-.-
18		Prinos zakladi u spomen A. Borošića - - - - -	500.-	500.-
19		Jubilarni štipendij za šumarsku akademiju - - -	600.-	220.-
		Ukupno - - -	-.-	18881.89

II. Pasiva : Dug brodskoj imovnoj općini -- 72763.41 K
 Sravniv aktivu - - - - - 259.470 K 46 fil.
 sa pasivom od - - - - - 79.763 , 41 ,
 to iznosi društ. imovina - - - 179.707 K 05 fil.

Szentgyörgyi v. r., blagajnik.

Sravnjeno i suglasno pronadjeno sa blagajničkim dnevnikom.

U Zagrebu, 17. lipnja 1912.

Revisonalni odbor:

Ivan Grčević v. r.

Béla pl. Thuránszky v. r.

Zaključni

Pokriće (Prihod) Pripomoćne zaklade hrv.-slav- šumarskog društva (utem.

Tek. broj	Slavka	P o i m e n c e	preli-	prim-
			minirano	
			k r u n a	
1	—	Koncem g. 1910. preostalo - - - - -	—	12470 30
2	—	Kamati od vrednostnih papira i uložene gotovine - - - - -	512 —	577 12
3	—	Prinosi i pristupnine - - - - -	—	205 —
		Ukupno - - -		13252 42
		Usporediv sa razhodom -		501 76
		Preostaje koncem godine -		12750 66

B i-

vinkulirano	8 kom. 4½% komunal. zadužnica hrv.-slav. hip. banke u Zagrebu i to: Ser. III. br. 147, 157,			
	205 206, 207 po 1000 K - - - - -	5000 K		
	Ser. III. br. 184. po 200 K - - - - -	200 K		
	Ser. IV. br. 229. i 230 po 1000 K - - - - -	2000 K		
	7 kom. 4½% založnica I. hrv. štedione u Zagrebu i to: Ser. VII. br. 5114, 5115, 5116, 5117, 5118, po 1000 K - - - - -	5000 K		
	Ser. VIII. br. 3161. i 3164. po 200 K - - - - -	400 K		
	Uložnica I. hrv. štedione u Zagrebu broj 103.876 sa stanjem 31. prosinca 1911. - - - - -			150 K 66 fil.
	što čini ukupno - - - - -			12750 K 66 fil.

Zaključni

zaklade utemeljene u spomen pok. Andrije Borošića tajnika hrv.-slav.

te se sastoji iz:	Ukupna gotovina te zaklade iznosi 2614 kruna 36 fil.
vinkulirano	3 kom. 4½% založnica I. hrv. štedione u Zagrebu i to: Ser. III. br. 3844, 3845. po 1000 K - - - - -
	Ser. II. br. 757 po 500 K - - - - -

2000 K — fil. 500 K — fil.
Uložnice I. hrv. štedione u Zagrebu br. 154580 sa stanjem 31. prosinca 1911. - - - - -

114 K 36 fil. 2614 K 36 fil.

Što čini ukupno - - - - -

Sravnjeno i suglasno pronadjeno

U Zagrebu 17. lipnja 1912.

R e v i z o n a l n i

Ivan Grčević, v. r.

račun

u spomen nadšum. V. Köröskenyi-a) koncem g. 1911.

Potreba (Razhod)

Tek. broj	Stavka	Poimence	preli-	izdano
			minirano	
1	—	Podieljene potpore	500—	500—
2	—	Poštarina	—	1·76
Ukupno		—		501·76

Ianca

II. Pasiva: ne ima.

račun

šumarskog društva, te kr. zemaljskog šumar. nadzornika, koncem god. 1911.

sa blagajničkim dnevnicima.

Szentgyörgyi v. r. blagajnik.

probri;

Bela pl. Thuránszky, v. r.

I. Izkaz knjiga. (Početak na str. 277.).

Augustin Dr. M. Einrichtung von Viehweiden auf genossenschaftlicher Basis. Berlin 1912.	759
Bauernfeind Carl Max. Elemente der Vermessungskunde. Stuttgart 1873.	702
Baur Fr. Dr. Lehrbuch der niederen Geodäsie. Wien 1858.	703
» Anleitung zur Aufnahme der Bäume u. Bestände Wien 1861.	704
» Formzahlen u. Masentafeln für die Fiehle. Berlin 1890.	705
Bechstein D. J. Matthaus. Die Forst u. Jagdwissenschaft. II. Band IV. Theil. Forstschutz. Gotha 1818.	706
» Forstbotanik. Gotha 1821.	707
Begna H. Križevačka imovna obć. u slovu i broju. Zagreb 1911.	692
Berg Carl von. Verkohlen des Holzes. Darmstadt 1860.	708
Bezecny Hans. Tarifratgeber f. den Land u. Forstwirth. Wien 1910.	674
Borošić A. Naredba vlade od 23/4. 903 br. 23152 sa nap. C) glede sastavka gospodar. osnova i programa.	690
Diebl C. Gewohnheitsfehler in der Güterverwaltung. Wien 1911.	697
Feistmantel Rudolf Allgemeine Waldbestandestafeln. Wien 1854.	710
Fiscali Ferdinand. Die schädlichen Forstinsecten. Wien 1857.	711
» Deutschlands Forstcultur-Pflanzen. Wien 1858.	712
Fribolin Friz Der Eichenschälwaldbetrieb. Stuttgart 1876.	713
Fromberg E. Die neuesten Verbesserungen in der Construction der Schneidemühlen Quedlinburg 1862.	714
Frankl Ludwig. Die Verstaatlichung der Grundrente. Wien 1891.	696
Gayer Carl. Die Forstbenutzung. Zweiter Theil. Aschaffenburg 1863.	715
» Die Forstbenutzung. IV. Auflage. Wien 1876.	716
Geschäftsordnung für die Königlich Sächsische Staatsforstverwaltung. I. Band. Verwaltung u. Diensteinrichtung. II. Band. Forsteinrichtung u. Betrieb Dresden 1910.	693
Götze Hermann. Kalkulator an der Säge Eisenach 1905.	680
Grabner Leopold. Die Forstwirtschaftslehre für Forstmänner u. Waldbesitzer. I. Band. Wien 1854.	717
» Die Forstwirtschaftslehre für Forstmänner u. Waldbesitzer. II. Band. Wien 1854.	718
Grebe Carl Dr. Gebirgskunde, Bodenkunde u. Klimalehre auf Forstwirtschaft Eisenach 1853.	719
» Die Forstbenutzung. Eisenach 1861.	720
Grubišić A. Agrarne operacije Dalmacije. Pula 1911.	694
Hanel Rudolf. Jahrbuch d. öst. Holz Industrie Wien 1911.	686
Hartig Georg Ludwig. Lehrbuch für Förster 3 Bände. Wien 1823.	721
Heyer Carl Dr. Die Wald-Ertrags-regelung. Giesen 1841.	722
» Der Waldbau oder die Forstproductenzucht. Leipzig 1854.	723
Heyer Gustav Dr. Anleitung zur Waldwerthrechnung. Leipzig 1865.	724
Höhnlinger Hans. Waldwerthrechnung u Forst-Statik des Jährl. nachhalt. Betriebes. Wien 1906.	675
Husnagel Leopold. Praktische Forsteinrichtung. Wlaschim 1911.	687
Instruction für die k. k. Forstverwalter und für die Forstwarte der Güter des Bukowinaer gr. or. Religionsfondes, 3 Bände mit Formularien	725

Instruction für die Betriebsregulirung der Forste von G. W. Freiherrn von Wedekind. Darmstadt 1839.	726
Jägercabinet. Kenntnisse über Jäger u Schieskünsten. Brünn 1798.	727
Jovanović Gj. Dr. Nauka o uredjenju šuma (čirilicom). Beograd 1911.	699
, Kratke pouke iz nauke o poznavanju zemlje, klimatologiji, dendrometriji itd. (čirilicom) Beograd 1911.	700
Jugowitz Dr. Forstservitutenfrage in dn öst. Alpenländern 1903.	689
Die I. internat. Jagd-Ausstellung Wien. Wien 1910.	701
VIII. Internationaler Landwirtschaftlicher Kongress Wien. Wien 1911.	698
Kružić Fr. pl. Praktična geodæzija. Zagreb 1911.	695
Kubelka. Die intensive Bewirtschaftung der Hochgebirgsforste. Wien 1911.	757
Kunz Ignatz. Das forst und Jagdwesen Galiziens. I. Band. Lemberg 1895.	728
Kuzma Gyula Slavonski hrastici. Sa mrežom prosjeka državnih šuma. U madjarskom tekstu. Ungvár 1911.	691
Lang H. Dr. Theorie u. Praksis der Pflanzenzüchtigung. Stuttgart 1910.	679
Laris Eugen. Holzvermessung u. Berechnung im Weltholzhandel. Berlin 1890.	681
, Holzproduction Verkehr u. Handelsgebräuche in Deutschland. Eisenach 1907.	682
Liebich Christof. Compedium der Jagdkunde. Wien 1855.	729
Mahts Ferdinand. Die Werthschätzung landwirthschaftlicher Güter. Wien 1870.	730
Mayr Ignatz. Daz Rechnungswesen für Forstverwaltungen. Wien 1859.	731
Michel Joseph. Practische Baugewerbs-Lehre Mit Tafeln. 2. Bände. Wien 1868.	732
Micklitz Robert. Holzmesskunde. Olmütz 1864.	733
Mittheilungen aus der Staatsforstverw. Bayerns. München 1910.	688
Mizler M. Pas u potražnoj službi. Zagreb 1910.	677
Müller Dr. Udo. Lehrbuch d. Holzmesskunde. Berlin 1910.	683
Novacky A. Dr. Praktische Bodenkunde Berlin 1910.	678
Petzholdt Alex. Die Agrikulturchemie. Leipzig 1846.	734
Pfeil Dr. W. Die Forstwirtschaft. Leipzig 1851.	735
Pleša Nikola. Ozbiljna pogibelj hrasticima od medljike. Zagreb 1910.	673
Pohl I. Reductions-Tafeln Cos z. Krassova 1893.	736
, " " " Cos ² z , , ,	737
Pressler Max Rob. Des Waldbaus Zustände u. Zwecke. Dresden 1858.	738
Ratzeburg Dr. I. T. C Die Waldverderber u. ihre Feinde Berlin 1856	739
Samec Johann Wladimir. Das Universal Messinstrument. Hermann- stadt 1864.	740
Stahl. Massentafeln zur Bestimmung des Holzgehaltes stehender Bäume Berlin 1852.	741
Stamm Ferdinand Dr. Verhältnisse der Volk-Land u. Forstwirtschaft des kön. Böhmens Prag 1856.	742

Syruczek Eugen. Kurzer Abriss der Allgem. Forstbotanik Frag 1846.	743
Schindler Karl. Portefeuille für Forstwirthe, Taxatoren etc. Wien 1872.	744
Schlipfs Populäres Handbuch der Landwirthschaft. Berlin 1877.	745
Schneider K. K. Der Ackerbau. Frankfurt a. M. 1857.	746
Schmitt Johann Anton Grundsätze zum Entwurf einer zweckmäs- sigen Schlagordnung. Wien 1810.	747
Schultze. Die Forst-Polizei. Lüneburg 1841.	748
» Die Wald-Erziehung, Lüneburg 1841.	749
» I C. L. Die Forst-Betriebsregulirung. Lüneburg 1841.	750
Schumacher Wilhelm Dr. Die Difusion in ihren Beziehungen zur Pflanze. Leipzig 1861.	751
Spomenica 50 god. križevačke gospodarske škole. Križevac 1910.	676
Wach Anton. Populärer u kunstgerechter Baurathgeber. Prag 1842.	752
Wagner C. Profesor. Die Grundlagen der räumlichen Ordnung im Walde Tübingen 1911.	760
» Der Blendersaumschlag und sein System. Tübingen 1911.	761
Wang Ferdinand. Grundriss der Wildbachverbauung. Leipzig 1903.	758
Weeber Heinrich C. Verhandlungen der Forst-Section für Mähren u. Schlesien. Brünn 1855.	753
» Boden u Clima in Beziehung auf Forst- u Land- wirtschaft. Olmütz. 1860.	754
Wiener Börse-Kammer. Usanzen f. d. Handel mit Hölzern. Wien 1911.	685
Wild Albert Dr. Politische Rechnungs-Wissenschaft I. Band. München 1862.	755
Winkler Georg. Waldwerth-Schätzung Wien 1841.	756

III. Iz kazu časopisa.

Hitschmann H. Land- u. Forstw. Ausstellungs-Zeitung. Wien 1890.
Zatim svi časopisi navedeni u izkazu, otisnutom u broju 7. i 8.
Šumar. lista za god 1910., za dalnja godišta 1910 i 1911.

Različite vijesti.

Radni program kr. hrv. slav. dalm zem. vlade. Preuzv. gosp. kr. povjerenik preuzv. gosp. ban Slavko pl. Cuvaj od Ivanske bio je sazvao za dan 30. travnja tg. veliku konferenciju, u kojoj su u glavnom označena načela, prema kojima se imade u napredak kretati realni rad kr. zem. vlade i područnih joj organa.

Iza toga su sve uvaženije korporacije, oblasti i oblastni organi bili posebno po preuzv. gosp. kr. povjereniku pozvani, da i oni sa svoje strane glede radnoga programa kr. zem. vlade stave svoje konkretnе predloge, a nakon što je tomu pozivu po potonjima udovoljeno bilo, sazvana je ponovno konferencija dne 4. lipnja tg. te u njoj sastavljen radni program, koji u koliko se šumarstva tiče obuhvaća i slijedeće:

A) Osnove zakona, koje se imaju posebno ustrojenom povjerenstvu za zakonodavne radnje raspraviti:

toč. 1. Zakon o uredjenju upravnog sudišta.

toč. 2. Zakon o promjeni i nadopunjenu zakona o umirovljenju i obiskrbi činovnika i službenika (s obzirom na sniženje službenih godina i

na uračunavanje jednoga dijela stanařine u mirovinu; zatim uredjenje mirovina udova i uzgojnina djece).

toč. 3. Zakon o službenoj pragmatici zemaljskih urednika i službenika.

toč. 6. Zakon o karnostnoj odgovornosti zemaljskih urednika i službenika i o odgovornosti za štete, te o karnostnom i sindikatnom postupku pred upravnim oblastima.

toč. 7. Zakon o karnostnoj odgovornosti urednika i službenika seoskih i trgovišnih obćina, koje ne imaju uredjenog magistrata i o odgovornosti njihovoj za štete.

toč. 12. Zakon o lovu.

toč. 14. Zakon o uredjenju pravnih odnošaja izmedju gospodara te gospodarskih i šumarskih činovnika.

toč. 18. Novela k zakonu od 25. travnja 1894. o uredjenju zemljišnih zajednica.

toč. 22. Kazneni postupnik o redarstvenim prekršajima.

toč. 23. Zakon o prometu, posjedu i nošenju oružja i streljiva

toč. 32. Zakon, kojim se preinačuju odnosno nadopunjaju njeke ustanove zakona od 22. siječnja 1894. o uredjenju šumarsko-tehničke službe kod političke uprave u kraljevinama Hrv. i Slavoniji.

toč. 33. Zakon o pošumljenju krasa i vriština.

toč. 34. Novela k carskoj naredbi od 11. VII. 1881 o krajiš. im. občinama.

B) Predmeti, koji bise imali urediti naredbenim putem:

toč. 1. Izplata mirovina putem poštanske štedionice.

toč. 2. Novo uredjenje statusa osoblja kod kr. zem. vlade

toč. 3 Novo uredjenje statusa osoblja kod računarskog ureda,

toč. 4. Novo uredjenje statusa osoblja kod zemaljske blagajne.

toč. 7. Postupak pred upravnim oblastima u stvarima karnostnim i sindikatnim (do zakonskog uredjenja).

toč. 8. Uredjenje šumsko-odštetnih cienika.

toč. 33. Uredjenje visokih paša u Lici i u Gorskem kotaru po uzoru alpinskih paša.

toč. 36. Uredjenje pitanja o držanju koza.

toč. 41. Promicanje produkcije i sabiranja ljekovitog bilja.

toč. 57. Nadopunjene naputka za sastavak gospodarskih osnova i programa od 23. travnja 1903. broj 23.152, (glede isplate zaslubine).

toč. 58. Postupak kod doznaće stabala u šumama maloposjednika u bivšoj vojnoj Krajini.

toč. 59. Uredjenje službenih putovanja šumarskih tehničara u stvarima zemljišnih zajednica.

toč. 60. Uredjenje povjerenstvenih, selitbenih i zamjeničkih pristojba za činovnike i službenike krajiških imovnih obćina.

toč. 61. Podupiranje kulturnih radnja oko odvodnje i natapanja izradbom bezplatnih stručnih operata i podjeljivanjem subvencija.

Kako se iz tih točaka vidi, čeka kr. zem. vladu već glede samoga šumarstva tičućih se poslova ogroman rad, koji će, ispane li onako, kako se je nadati, da bi ispasti trebao, bitno promijeniti dosadanje zastarjele šumah i šumara tičuće se naredbe.

Mislimo da ne ćemo pogrešiti ako s naše strane upozorimo, da po

našem mišljenju ipak glede šumarskih predmeta nije program potpun jer ne sadržaje

1. Rješenje pitanja o definitivnom uredjenju kr. š. akademije u Zagrebu;
2. Rješenje pitanja o ustrojenju pokusnih postaja u zemlji u šumarske znanstvene svrhe;
3. Rješenje pitanja o osnutku zemalj. šumar. biljevišta u znanstvene svrhe kr. šum. akademije, naročito u svrhe proučavanja klijanja šumskog sjemenja i rastenja biljka rukovanih i odgajanih po raznim metodama, kao i u svrhe proučavanja aklimatizacije raznog inozemnog šumskog drveća.
4. Ne sadržaje ustanove, da će u dogledno vrijeme doći do preustrojstva šum. odsjeka kr. zem. vlade u samostalni šum. odsjek sa šumar. stručnjakom na čelu, koji odsjek bi se dijelio na pododsjekte bud po kategorijama vlastništva šumskoga kao npr.: za šumarstvo zem. zajednica, za imovne občine, za šum redarstvo, bud tako na pododsjekte po stručnim granama upravni, procjenbeni ili uredajni šumsko-odgojni i redarstveni pododsjek. Osim toga trebalo bi u obsegu toga odsjeka osnovati još i pododsjekte za pošumljenje Krasa, za uredjenje bujica te računsku kontrolu za imovne občine. Šumarskom svijetu je i predobro poznato, koliko bi baš radi ugleda šum. struke i radi usavršivanja nadzornih organa u pojedinim granama šumarstva bilo potrebno, da se i ova navedena pitanja čim prije riješe pak se nadamo, da će se mjerodavni faktori i na nje osvrnuti.

Pošto se od šum. osoblja dandanas i u kralj. Hrvat. i Slav. traži akademska naobrazba, možemo se pouzdano nadati, da će to osoblje, naročito ono kod polit. uprave i u pogledu visine beriva, kao i u pogledu razmjerja broja mjesta u pojedinim nadnevnim razredima prigodom u izgled stavljene novog uredjenja statusa (A. toč. 22 i B toč. 2) biti izravnano sa pravnicima, kr. držav. šumarima i ossalim akademički izobraženim osobljem tako, da će i ono moći sa istim brojem službenih godina napredovati u više dnevne razrede poput inih akademski izobraženih činovnika, što je žaliboze prema sadanjem nerazmjerju broja mjesta u pojedinim dnev. razredima upravo isključeno.

Nadati se je takodjer, da će tom prigodom biti primjeren obzir uzet i na šumare neakademičare, te da će i njima novim uredjenjem statusa biti osjeguran promak u više plaćevne stepene onako, kako je osjeguran činovnikom neakademičarom drugih službenih kategorija.

Mislimo, da netreba ni spominjati, da je naša želja, neka bi se i šum. vježbenici u pogledu visine adjutuma usporedili sa perovod. vježbenicima kod polit. oblasti i sudbenim prislušnicima, kojima je gore nenađenom toč. 5, slovo d) rad. progr. stavljena u izgled povišica adjutuma.

Posao je tude, a pozvani su i šumari da na njemu saraduju i dokazu, da su dorasli svojoj zadaći. Čas je zgodan, nemojmo ga propustiti, jer kako si sada uredimo tako će nam biti. Više ljudi više znade, pa ne bi možebiti bilo zgorega, kada bi hrv slav. šum. društvo najavilo mjerodavnim faktorima, da je pripravno po svom posebnom naročitu u tu svrhu izabranim odboru kod izradjivanja i pretresivanja pojedinih šumarstva se tičućih osnova zakona i naredaba sudjelovati i tako šum. interesu zaštiti. Možebit nebi bilo zgorega, da i pojedini članovi hrv. sl. šum. društva u obliku članaka ili savjetujućih dopisa prijave uredničtvu Š. I. svoje nazore gledе zakazanih osnova i naredaba, odnosno gledе preinake istih, jer bi se time prikupilo mnogo korisno zrnce, koje bi se dalo upotrijebiti.

F. Jergitsch i Sinovi je tvrdka u Celovcu, koja uživa veoma lijep glas i izvan Austro-ug. Monarhije radi svojih osobito solidnih ograda iz pletene žice, čega radi ju preporučamo i upućujemo čitatelje na njezin oglas u ovom broju Š. lista.

Broj 6 ex 1912.

P r e d m e t: Razpis natječaja za podjelenje podrpa iz zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji za škol. godinu 1912/13.

Natječaj.

Za podjelenje podrpa iz „Zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji“, za školsku godinu 1912/13. raspisuje se ovime natječaj.

Prema § 2. zakladnice imaju pravo na potporu djeca, odnosno siročad kako aktivnih, tako i umirovljenih činovnika krajiskih imovnih općina, zemaljskih šumarskih činovnika, kao i šumarskih činovnika gradskih (upravni) općina i zemljističnih zajednica, koja kao redoviti učenici, odnosno slušatelji polaze više djevojačke škole ili ženski licej, strukovne škole muške ili ženske, srednja i ovima nalika učilišta (gimnazije, realne gimnazije, učiteljske, više trgovacke i nautičke škole itd.) visoke škole (sveučilište, više tehničke škole, rudarsku, šumarsku, gospodarsku ili veterinarsku akademiju itd.), akademiju obrazovnih umjetnosti ili glazbeni zavod u Zagrebu, vojničke uzgojne i obrazovne zavode, ako dotični pitomci ne uživaju posve bezplatno mjesto.

Za djecu koja polaze srednja i ovima nalika učilišta ima molbenice predložiti otac ili tutor djeteta uz naznaku svoga stalnoga boravišta, te zavoda, koji dijete polazi.

Slušatelji visokih i ovima sličnih zavoda imaju vlastoručno pisane molbenice sami podnijeti.

Molbenici valja priložiti:

1. Krstni ili rodni list učenika

2. Školske svjedočbe za prošlo školsko godište, dotično slušatelji visokih škola svjedočbu o zadnjem državnom izpitu, odnosno propisane kolokvijalne svjedočbe za minulo poljeće odnosno godište.

Molitelji, koji su tek svršili osnovnu školu, kao i molitelji, koji u sljedećoj školskoj godini kane preći na zavod u kom drugom mjestu, imaju u molbi izričito iztaknuti, u kom mjestu i koji zavod kane polaziti iduće školske godine; i

3. Iskaz i svjedočbu o imućvenom stanju u č e n i k a i r o d i t e l j a.

Molbenice imaju se predložiti predsjedničtvu spomenute zaklade u Zagrebu, Markov trg broj 3. (šumarski odsjek) najkašnije do 25. srpnja 1912.

Molitelji se naročito upozoruju, da se na molbenice, koje kasnije stignu i koje ne budu strogo prema natječaju obložene, neće moći obzir uzeti.

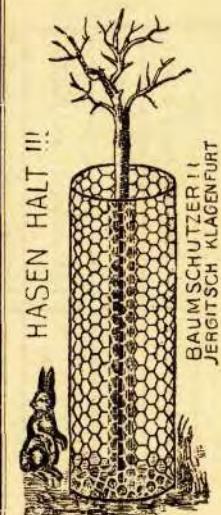
U Zagrebu, 20. lipnja 1912.

Predsjedničtvu uprave zaklade za odgoj djece
šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji

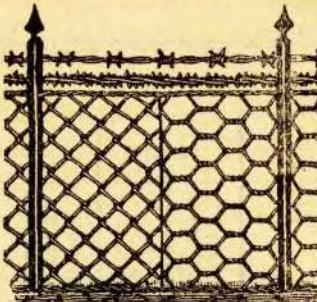
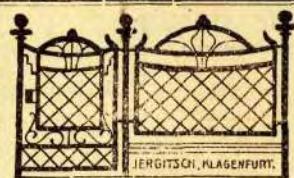
Dan dražbe-		Dan dražbe-	
Petr. i. o.	Kućina	Kućina	Gjurgjevac
Nadbiskupija Zagreb.	z. z. Potok - Jelenska	z. z. Husain	U kotaru
Biskupec	Bistraci Opašić gaj	Koren. gaj	Prodavaoč
3 km.	3 km.	4 km.	Naziv šume ili sreza
Na želj. Prugi	14 ž. st. Popovača	7. ž. s. Kutina	Udaljenost od tvrde ceste km.
30. IX. 1913.		10 želj. st. Pitomača	Udaljenost od željeznice ili plove vode klm.
$\frac{1}{2}$ odma, $\frac{1}{2}$ do 30. 9. 1913.		30. X. 1911. – 15. IV. 1912. 1. X. 1912. – 15. IV. 1913.	Rok izradbe
hrast	hrast	$\frac{1}{2}$ odma, $\frac{1}{2}$ do 28.II. 1912.	Rokovi za uplatu kupovnine
1996	674	652	Vrst drveća
		12.346	Broj stabala
			Stabla lijepa, deblo dugačko, p. p. 30–80 cm. Na okupu u sječini.
			Poprečne deblijine oko 40 cm, teh. duljine preko 4 met.
			Tanka stabla oko 20 do 25 cm. dugačka.
			Stari hrasti kratkoga debla.
			Hrast 2179 stab. i 45 st. inih vrsti 3876 m ² gradje, 1780 m ² ogreva.
			8262
			trupce
		m ³	po K f
		819	4 80
		333	24 –
		179	20 –

dražbe stabača

Dražbuje se

HASEN HALT !!!
BAUMSCHUTZERL
JERGITSCH KLAGENFURT

JERGITSCH, KLAGENFURT.

Ilustrovani cjenik
br. 225. badava i
franco!

Ograde iz žice

za vrtove, kuće, zvjerinjake, fasanerije itd.
Dvije tvornice, najizdašniji uspjeh.

Alpenländische Drahtindustrie

Ferd. Jergitsch Söhne,

Klagenfurt (poštanski pretinac 286) i Graz Göstingermäut i Wien IV.1. Pressgasse 29.

SADRŽAJ.

Strana

Gospodarska osnova za šumu z. z. Draganić. Piše Mirko Puk, kr. žup. šum. nadzornik (Svršetak)	245—259
Spuzaljka za drvo iz užeta od žice. Napisao za »Š. L.« A. Mahr, nadšumar u Hohenbergu u Dol. Austriji	259—269
Nešto o prirastu u visinu crnog bora u kraskim kulturama našeg Primorja. Piše A. Kauders	269—273
Šumarstvo u Bugarskoj Piše G. Petroff	273—276
Osobne vijesti: Imenovanja — † Dr. Ludwig Dimitz	276 277
Društvene vijesti: Glavna skupština hrv.-slav. šum. društva. — Zapisnik reviz. odbora od 20. lipnja 1912. spisan u društvenim prostorijam šumar doma u Zagrebu. — Uplata članarine. — Knjižnica hrv.-slav. šumar. društva u Zagrebu. — Nacrt proračuna za godinu 1913. predložen XXXVI. redovitoj glavnoj skupštini društva. — Zaključni račun imovine hrv.-slav. šum. društva koncem g. 1911. — Za- ključni račun pripomoćne zaklade koncem g. 1911. — Bilanca. — Zaključni račun zaklade utemeljene u spomen pok. Andrije Borošića	277—286
Različite vijesti: Radni program kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade. — F. Jergitsch i Sinovi	286—289
Natječaj. — Uspjesi dražbe stabala. — Oglasli	289—292

Poziv

u predmetu podpora, koje se mogu iz zaklade za uzgoj djece državnih šumarskih činovnika izdati u školskoj godini 1912/1913.

U mjesecu srpnju tekuće godine razdijeliti će se iz zaklade za uzgoj djece državnih šumarskih činovnika, koji spadaju pod službovni djelokrug kr. ug. ministarstva za poljodjelstvo, podpore za školsku godinu 1912/1913. i to u smislu točke 4. poglavja 8. pravilnika, odobrenog pod brojem 79981 ex 1906

U smislu citiranoga pravilnika mogu podporu dobiti djeca, odnosno sirote obojega spola sviju namještenih aktivno služećih, umirovljenih i preminulih činovnika državnog šumarstva (kod državnih šuma, kod občinskih i inih šuma, što su pod državnom upravom, kod šumarskih nadzorničtva, kod visoke šumarske škole u Selmecbányi, kod lugarskih stručnih škola i kod šumarskih pokusnih postaja, t. j. djeca, odnosno sirote obojega spola šumarskih činovnika, šumarskih profesora, šumarskih inžinira, šumarskih erarskih liječnika, šumarskih računarskih činovnika i kancelista — ako su ta djeca u koju od dolje navedenih tuzemnih škola, kao redoviti učenici, za školsku godinu 1912/1913. primljena, nadalje u koliko bi školu već i prije polazila bila, ako je od redova, koji su u njihovim svjedočbama o napredku u naukama izkazani, barem polovica »odlično«, »izvrstno«, »veoma dobro« ili »dobro«.

»Nedovoljni« red izključuje podporu.

Redovi se iz gombanja, pjevanja te iz pojedinih neobvezatnih predmeta kod ustanovljenja prava na podporu ne uzimaju u obzir.

U smislu §. 18. pravilnika mogu dobiti podporu redoviti učenici slijedećih zavoda, i to:

A) mužka djeca, koja polaze:

1. šumarsku visoku školu,
2. gimnazije,
3. realke,
4. više trgovačke škole,
5. više obrtne škole i
6. gradjanske škole.

B) ženska djeca, koja polaze:

1. preparandije i zavode za uzgoj pjestinja i odgojiteljica,
2. ženske trgovacke tečajeve,
3. više djevojačke škole i
4. gradjanske djevojačke škole.

C) djeca obojeg spola, koja polaze:

1. pučke škole, uz ograničenje, da mužka djeca, te ženska djeca, koja polaze I.—IV. razred mogu dobiti podporu samo u slučaju ako su prisiljena u pomanjkanju odgovarajućih mjestnih škola na drugom mjestu nauke polaziti.

2. lječilištne-pedagoške zavode za poduku gluhonjemih, slijepih itd. i to bez obzira na starost i prednaobrazbu djece.

Učenici drugih zavoda, te izvanredni učenici, privatni učenici i slušatelji gosti gore navedenih zavoda, kao i slušatelji raznih povremenih (zimskih večernjih itd.) tečajeva, ne mogu dobiti poopore.

Podpore se podjeljuju uz obzir na materijalne odnošaje dotičnoga činovnika molitelja, odnosno na materijalno stanje siročadi. U slučaju jednakih prava, imadu prednost sirote i takovi činovnici, koji više neobiskrbljene djece imadu ili kojima na njihovoj službenoj postaji odgovarajući zavod na razpolaganje ne stoji.

Kod podjeljenja podpora uzimaju se u obzir takodjer i zasluge otca.

Jedan činovnik može dobiti podporu samo za uzgoj jednoga djeteta, za dvoje ili u izvanrednom slučaju za troje djece samo onda, ako dotičnik u prvom slučaju najmanje četvero, ili u drugom slučaju najmanje petero takove djece imade, koja su roditeljske skrbi još potrebna.

Podpora se podjeljuje u smislu pravilnika uvijek samo na jednu školsku godinu, nu dotičnik može podporu dobiti i za slijedeću godinu, ali samo na temelju nove molbenice.

Podpora će se izplaćivati počam od mjeseca rujna u deset jednakih mjesecnih obroka, ali samo u onom slučaju, ako dijete koji od gore navedenih zavoda faktično polazi, odnosno prvi obrok onda, kada dijete u dotični zavod primljeno bude.

U molbenicama za podjeljenje podpore valja iztaknuti broj molitljive neobiskrbljene djece njihovu dobu, zavod koji pohadjaju, te veličinu stipendije, koju dijete eventualno uživa, ili veličinu koje slične stalne podpore, te valja molbenici priklopiti posljednju školsku svjedočbu, djeteta, kao i uredovnu svjedočbu o materijalnom stanju roditelja, odnosno kod siročadi bez otca i bez majke, svjedočbu sirotinjskog ureda.

Pozivaju se dakle svi interesovani roditelji, odnosno skrbnici, da svoje propisno biljegovane molbenice za podporu iz ove zaklade najzad do 8. srpnja tekuće godine podnesu »upravnom odboru zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika« (Budimpešta, V. kotar, Zoltán utcza br. 16/b).

Nakon toga roka prisječe molbenice — ili molbenice, koje nisu dovoljno obložene, neće se uzeti u obzir.

Budimpešta, dne 7. svibnja 1912.

Kr. ug. ministar za poljodjelstvo.

Dopisi uredničtva.

Zadnje sušenje hrašća pripisuju njeki gusjenicama, a njeki medljiki. Bilo bi s toga vrlo poželjno, da bi se o tom pravili pokusi i stvar znanstveno izpitala i obradila. Gg. koja bi bila voljna u tom pogledu saradjivati, neka se izvole radi dogovora prijaviti uredničtvu Š. L.

Ovom prigodom upozoravamo ponovno gg. šumare, da bi njihovi ljudi (ili tko drugi) mogli imati lijepu zaslažbu, kada bi se prihvatali sabiranja šiške u znanstvene svrhe prema oglasu u Ljub. Vj. broj 2. ex 1911. Neka gg. šumari svoje lugare za taj posao zainteresiraju.

Svi p. n. šumske uredi i ostale oblasti umoljavaju se na učitivije da kod svojih oglasa dražba, zakupa, jeftimba, natječaja i t. d. ustanove kao dan za podnašanja izprava, ponuda i t. d. uvijek koji dan pod konac mjeseca, jer se mnogi oglasi u Š. L. ne mogu uvrstiti ako su takova ročišta zakazana za prva dane u mjesecu, kako to češće puta biva.